



דעת תורה בנושאי ארץ הקודש ת"ן

מהקדשה צפופה

התאחדות ההרדים לדרישת ציון על מדינת הקודש

תוכן הענינים

- דעת תורה מאת מרן הגאון רבי חיים
הזקיהו מדיני זצוק"ל ג
- רשמים והרגשות מאחד המשתתפים
בוועידה הארצית ו
- על ארץ-ישראל, ממשלת הבגידה
ושמירת השמיטה יט
- בעקבות הסה"ק 'אם הבנים שמחה'... כד
- "נעשה אדם נאמר בעבורך" לא
- התגשמות נבואות חזון ישעיהו לה
- לרענן את ההסתכלות, לחזור
ליסודות לח
- צפת פתאום תבנה מב

קדושת ציון

מו"ל עמותת 'קדושת ציון'
 עורך ראשי הרב יהודה אפשטיין
 עורך משנה הרב פסח הלפרין
 עימוד מכון מידא דקיא

כותבים משתתפים

הגאון רבי יואל שוורץ
 הרב יהודה אפשטיין
 הרב בצלאל גנז
 הרב מאיר גולדמניץ
 הרב חיים דוידוביץ'
 הרב שלמה יעקובוביץ'

מדורים

דעת תורה
 דעת ציון
 מסילת ציון
 מחזה ישעיהו
 מקומות בארץ
 פנינים משולחנם של גדולי התורה
 קרבה שנת השבע
 על סדר היום

ועדת ביקורת

דוא"ר 7694342@GMAIL.COM

מחלקת הפצה 052-7628803

דוא"ר Y0527628803@GMAIL.COM

אין המערכת אחראית לתוכן הפרסומות

שאלות בכל ענין, להצטרפות

לקבוצת השליחה, ולכ"כ ענין אחר

QDUSHAT.ZION@GMAIL.COM

079-5383396

077-3181693



לקוראים הנכבדים שלום רב,

ענן שחור מרחף מעל ארצנו, שונאי ה' הרימו ראש, התאחדו יחדיו על ה' ועל משיחו, וביחד עם כמה בוגדים עלובים מבית - הם מתכננים להקים ממשלה, אשר תהווה את הניגוד המוחלט לכל המגמה של ה' בעולם, לכל התכלית הנרצית מהבריאה. מעולם לא היה שלטון בארץ, אשר כה ייצג את מגמת מדינת כל אזרחיה, שלטון המורכב משונאי הדת המובהקים ביותר, מנציגי המחבלים והאחים המוסלמים, מנציגי הסוטים והמעוותים בכל קנה-מידה אנושי, נציגי הרפורמים, אשר השואה הרוחנית וההתבוללות שהביאו על עמנו הביאו נזק כבד יותר אף מהשואה הפיזית שבאה מאותה ארץ בה צמחו הרפורמים, מנציגי כל הסחי והמיאוס של החברה הישראלית. רבים בקרב יראי ה' נבוכים בשעה זו, ומתקשים להבין מה נדרש מאתנו, מה זאת ועל מה זאת. אך מי שמעמיק לראות מבין, כי דווקא מתוך השבר הנוכחי ביכולתנו להצמיח ישועה גדולה, ושינוי סדרי השלטון בסופו של דבר יוביל אותנו לתכלית הנרצית, שכן דבר אינו נעשה במקרה, ובוראנו הכל-יכול מנווט אותנו בבטחה לעבר הגאולה השלמה, ואם במשך אלפיים שנות גלות היינו צריכה להתאזר באמונה חזקה כדי להאמין בכך על-אף המציאות שלכאורה הורתה להפך - כיום יש להיות עיוור וחסר אמונה לחלוטין כדי להתעלם מהמהלך האדיר שמתקדם כאן במאה השנים האחרונות.

המפה הפוליטית-חברתית-תרבותית שהכרנו בישראל

עד כה הולכת ונמוגה, ותחתיה קמה מפה שונה בעלת תכונות שונות, אשר מקרבת אותנו הרבה יותר אל אותה תכלית שאנו רוצים בה. אם בעבר שורטטה מפת הציבוריות הישראלית על-פי היחס לשאלת גבולות הארץ - שאלה שחלילה לנו מלזלזל בחשיבותה כיהודים יראי ה' אשר מבינים את חשיבותה של ארץ-ישראל כבסיס לקיום התקין של האומה - הרי שכיום המפה משורטטת על-פי היחס הבסיסי ביותר להיותנו עם ה'. המחנה השמאלני-קיצוני, הפרוגרסיבי, שונא הדת והמסורת - מחנה זה מאופיין בראש ובראשונה ביחסו המבוזה לזהות היהודית, לזהות המשפחתית, לדברים היסודיים ביותר שחיי היהודי בנויים עליהם. מחנה זה כולל מלבד מפלגות מרצ והעבודה - גם את ישראל ביתנו, מפלגה שבעבר הייתה

מרן הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצוק"ל

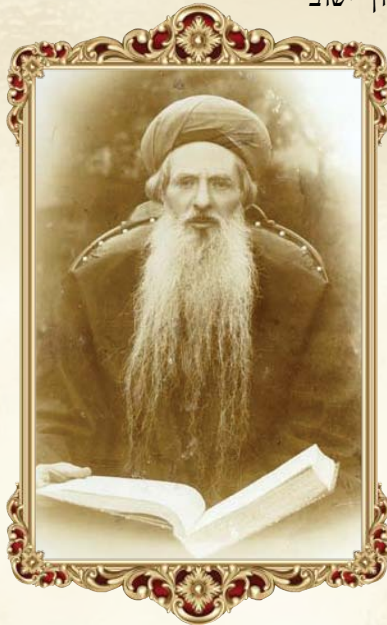
בעל ה'שדי חמד'

והיתה הרוחה גם לנו ונהיה גם אנחנו ככל האדם אשר על האדמה, עם כל זה גדולי התורה ושרי האומה אשר עיניהם למרחוק יכינו חשו עתידות למו וישאו עיניהם

אל ארץ אבותינו, צבי היא לכל העמים, אך מסכות שונות לא יכלו להוציא אז מחשבתם הטובה אל הפועל. אך הסופות בנגב^[*] נפחו רוח חיים בעצמות היבשות וזיק ישוב ארץ-ישראל החל להתלהב ולהתרחב ויהיה לשלהבת-ה, כי רוח ממרום נשבה על יחידי סגולה ויאזרו כח ואון לאחד ולאחה את הלבבות ולעבוד שכם אחד בענין הקדוש הזה ובקול גדול קראו: "אחים! חזקו והתחזקו בעד עמנו וישבו ארצנו להיות כל אחד לאחיעזר

אל אחינו הני ישראל, גומלי חסד ועושי צדקה בכל עת קולי אקרא!

גלוי וידוע לכל, כי רעיון ישוב ארץ-ישראל הוא ענין גדול ונכבד מאד, עד כי המפורסמות אינן צריכות לחזוק ולראיה, גם הנה הרעיון הזה לא חדש מקרוב בא במחנה העברים, כי עוד לפני עזר וועדינים החל לפעם בלבבות בלב אדירי התורה וגדולי האומה והיה נס להתנוסס לחונן עפרה, להושיב אדמתה, לקומם הריסותה ולטעת נטיעיה אף בעת אשר אחב"י נחו שקטו על האדמה בארצות פזוריהם ויחלמו חלומות בהקיץ כי יהיה עת לחננה עם נדכה ונענה, ותשוב עת הזהב למין האנושי,



המשך בממרח ה' למטה

[*] 'הסופות בנגב' הוא כינוי לפוגרומים שנערכו ביהודים המתגוררים באימפריה הרוסית, בשמחים שרובם כיום שייכים לאוקראינה, בעקבות רצח הצאר אלכסנדר השני, החל בניסן התרמ"א ועד לסיון התרמ"ב. באותה שנה לובו הפרעות על-ידי עיתונים אנטישמים, והדבר הגביר מאד את גל ההגירה של יהודי רוסיה, כאשר חלקם, לדאבוננו, הגיע לארצות הברית ולמקומות אחרים, אך בקרב חלק ניכר התגבשה ההבנה, שיש להקים תנועה יהודית לאומית ולשוב לארץ-ישראל. בעיתונות העברית ברוסיה של אותה תקופה השתמשו בכינוי 'סופות בנגב' כדי לתאר את הפרעות, בכדי לעקוף את הצנזורה הרוסית. הכינוי מבוסס על הפסוק בישעיהו כא א - "משא מִדְּבַר יָם כְּסוּפוֹת בְּנֶגֶב לְחַלֵּף מִמִּדְבָּר כָּאֵ מִמְּאָרֶץ נוֹרְאָה". הפרעות מתוארות כסופה, וה'נגב' הוא רמז לכך שפרצו בדרום האימפריה הרוסית (דרום-מערב ליתר דיוק).

אף שרק כ-3% מהיהודים שעזבו את רוסיה הגיעו לארץ-ישראל, הייתה לכך השפעה מכרעת על תולדות הישוב כאן. רוב אותם יהודים אמנם היו פורקי-עול ומשכילים, ועל-אף זאת אנו רואים כיצד השדי חמד, ועמו רבים אחרים מגדולי ישראל, ראו את התופעה של שיבת ציון בחיוב, מתוך הבנה שהשיבה לארץ-ישראל בסופו של דבר גם תביא לשיבה לתורה ולמצוות, וכהבטחת הנביא יחזקאל במספר מקומות, וכפי שנתבאר רבות בעלונני 'קדושת ציון'.

המשך דבר המערכת

אכן, הייתה זו ועידה מרוממת במיוחד, ואחד המשתתפים העלה את רשמיו על הכתב. עבור אלו שלא זכו להגיע, וגם עבור אלו שזכו ורוצים להזכר – אנו מביאים את דבריו המרגשים, ובתוך כך גם את עיקרי הנאומים שנאמרו בוועידה. מלבד אלו, ישנם שני נואמים חשובים שאמורים היו להגיע ועקב הנסיבות נבצר מאתם ברגע האחרון, אך הם שלחו דברי ברכה לוועידה, אותם אנו מביאים בפניכם – מדובר ברב משה שמעון רוט, מחשובי העסקנים של 'אגודת ישראל' וברב אליהו גפני, ראש מועצת עמנואל. תקוותנו, שנצליח לשאוב מאותו ערב מיוחד מלוא חופניים כח להמשיך הלאה ולהפיץ תורת אמת לעם ה', וזאת מתוך מטרה לחולל מהפכה תודעתית, אשר תביא את הציבור שלנו – ציבור היראים – להכרה בגדלות השעה וביעוד האדיר שעומד לפנינו, יעוד של הנהגת עם ישראל בדרך התורה המסורה והבאת הגאולה השלמה.

אך בטרם נבוא לחולל את המהפכה הנצרכת ולהנהיג את כלל העם, עלינו לערוך בדיק בית בתוכנו ולדאוג לכך שמערכות הכלל של הציבור החרדי פנימה תהיינה סדורות בצורה תקינה. היותנו מיעוט בגולה בין הגויים וכאן בארץ בין יהודים השכיחה מאתנו ברבות השנים כמה עקרונות בסיסיים, ובתוכם נושא הבטיחות, אשר במקרים רבים הפך במחוזותינו להפקר. האסון הנורא שאירע במירון מחייב נקיטת חשבון נפש נוקב, והרב בצלאל גנז יורד לעומק הסוגיה תוך שהוא דן בחיוב התורני להשתדל בדרכי הטבע לשמור על הגוף והנפש, ועל גדרי אין סומכין על הנס.

הרב גנז גם לא הניח ידו מהסדרה הנפלאה על הספר הקדוש 'אם הבנים שמחה', והחדוש הוא מביא לנו שוב פנינים יקרות, בהם זועק הגאון האדיר הרב טייכטל מדם

לבו, כי חובה על כל יהודי לברר וללבן לעומק סוגיה זו של ארץ-ישראל וקץ הפלאות מתוך מגמה לעשות ולקיים ככל העולה מהעיון

נחשבת למפלגת 'ימין', אך כיום מובן לכל, כי הם נמצאים בסוף הסקאלה בקצה השמאלי. מאידך, המפלגות החרדיות, אשר בעבר לא כל-כך נקטו עמדה בסוגיות הנוגעות לכלל האומה – מחיבות כיום בשל תהליכים רבים לנקוט עמדה, והם נטועות עמוק בקצה השני – בקרב ציבור היראים, השואפים למדינה יהודית באמת, ביחד עם הציבור החרד'לי, אשר בגידתו של בנט מעוררת אותם להתפקח מאשליית אחדות ה'ציונות הדתית'. בתווך נמצאים הפוסחים על שתי הסעפים, ועל ליבם מתנהל המאבק שיכריע את גורלנו, מאבק התודעה היהודית. במאבק זה מחובתנו להשקיע את מיטב כוחותינו, ומחובתנו להעמיד את תורתנו הקדושה כפתרון המושלם והיחיד לכל שאלות החברה כאן בארץ.

תקציר המאמרים

יבוא השואל וישאל, וכי יש לציבור החרדי בכלל מודעות לגודל האחריות, האם הוא מבין על מה נישט כאן המאבק? מי שהיה בוועידת 'קדושת ציון' ביום המיוחס, ב' סיון, באולמי 'שירת ירושלים' – יודע היטב את התשובה. באותו אירוע מכוון הוכח, כי אכן קיים ציבור אדיר, הצועד לאור רבותיו ונאמן לה' ולתורתו מתוך הכרה ברורה, כי זו חובתו בעולמו – להעמיד למול כלל הציבור את תורת ה' כמצע האמתי לקיום האומה בארצה. מי שחש את התרוממות הרוח שהייתה באולם, מי שהצליח להפנים את גודל הרגע – מבין על מה אני מדבר. במאמר שבמדור 'דעת ציון' הרחבתי על ענין זה ועל חובתנו דווקא בעת הזו לשנס מתניים ולהחליץ חושים למערכה על נפש האומה, מאבק שתכליתו היא הפיכת מדינת היהודים למדינה יהודית באמת, על כל המשתמע מכך.

הג'ריון יוצא לזכות הצלחתם
של חברינו היקרים, דוד שמחה והיה אסתר רבין,
אשר עומדים לצד האגודה במסירות ובנאמנות
כמעט מיום הווסדה, והזכות האדירה תעמוד
בהם ולזרעם עד עולם.

במדור 'דעת תורה' הבאנו את רבן של ישראל הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני, בעל ה'שדי חמד', אשר בעקבות פוגרומים שנערכו ביהודי רוסיה קרא לחזק את הישוב כאן בארץ ולסייע בידי כל העוסקים במלאכת הקודש. מדי חודש בחודשו אנו רואים כיצד גדולי ישראל רועי האומה מכל החוגים והעדות הבינו, כי הגאולה כרוכה בפעולה מעשית מצדנו, ולא בהמתנה חסרת-מעש לכנפי נשרים. בוועידה אף הוצגה תערוכה, ובה כל דברי רבותינו שהובאו ב'דעת תורה' מיום שנוסד העלון ועד הנה.

הרב מאיר גולדמניץ במדורו 'מקומות בארץ', אשר נתחבב במיוחד על הציבור, מצפין הפעם לצפת עיר הקודש, ומאפשר לנו להציץ אל תוך עולם המסתורין של חכמי תורת הנסתר, עולם שגם הוא - כמו כל העולמות הרוחניים - קשור קשר הדוק בעולם הגשמי של חיי המעשה. מכיון שההיסטוריה של צפת עשירה במיוחד, הוא ישלים את דבריו אי"ה בגליון הבא.

ייהי רצון, שהענן השחור שהזכרנו בתחילה יחלוף מהרה מעל שמי ארצנו, והשמים יתבהרו וישאו בחובן בשורה נפלאה, בשורת העמדת מלכות ה' על תלה - "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים לפני נאם ה' כן יעמד זרעכם ושמכם. והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר ה'. ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר" (ישעיה סו כב-כד).

שלכם תמיד, העורך

המזוקק. מלבד זאת, מובאים ציטוטים אודות צורת הגאולה, אשר תהיה בדרך הטבע באמצעות בניה ונטיעה, והצלחת המפעל מורה על כך שאכן הגיע קץ לגלותן של ישראל.

הרב חיים דוידוביץ' ממשיך החודש לבאר את נבואות ישעיהו בצורתו היחודית, הקושרת את דברי הנביא להבטחות התורה, וכדברי רבנו הרמב"ם, שלא באו הנביאים אלא להזהיר ולצוות על דברי התורה. בתוך הדברים הוא מבאר את המושגים הידועים מהגמרא בסנהדרין 'זכו' ו'לא זכו', והכל מתוך נאמנות לעיקרון הברזל שהציג בפתח סדרת מאמריו, ולפיו המציאות המתרקמת לנגד עינינו היא ההכרעה הטובה ביותר בדבר הפרוש הנכון לדברי הנבואה.

אגודת 'קדושת ציון' אינה יכולה לעמוד מנגד כששנת השמיטה הולכת וקרבה, ובעלונים הקרובים נשתדל לחזק את דקדוק ההלכה בכל הקשור למצוה זו, אך גם את היחס הכללי שאמור להיות בנפש היהודי למצוה. הפעם נביא את מאמרו של הגאון רבי יואל שוורץ, מרבני האגודה, אשר כדרכו בקודש קשר את ענייני השביעית לביאת בן-דוד, בעקבות רבותינו האמוראים. הגאון הרב שוורץ מתרה גם מפני תופעת הקניה מערבים, כאילו יש בכך 'הידור', וקורא לציבור להרבות באכילת פירות שביעית תוך שמירה על קדושתם, כאשר בכך אף מקיימים מצוה לפי דעות מסוימות בראשונים ובאחרונים, וגם נמנעים ממתן פרנסה לאויב הערבי הצמא לדמנו.

המשך דעת תורה

ולאחיסמך", ויבחרו איש מקציהם את הרב הדרשן המפורסם לשבח ולתהלה, מפואר בכל מעלה מוהר"ר יהודה ליב יעווצעראו מחאסלאוויטש נאה דורש ולוקח נפש חכם, אשר במתק לשונו וצחות אמרותיו יפיח זיקי אהבת ציון ויקרת חבת הלאום, כל קבל די רוח יתירה בו, וה' נתן לו לשון לימודים, חמדה גנוזה מפז חמודים, יחזק ידים רפות וברכים כושלות יאמץ להרחבת הרעיון. ע"כ גם אנכי אמינא לפעלא טבא יישר, ואבקש את אחב"י בכל מקום שהם - עושו חושו להושיט יד למפעל הקדוש הזה, ואם ראשיתו עוד מצער אחריתו ישגה אי"ה מאד. ובכלל זה נזכה לחזות ולחדות בגאולה האמתית, לראות בשוב ה' את שיבת ציון וירושלים אנחנו כלנו חיים. הלא כה דברי הכו"ח יום ד' לסדר 'למען תספר באזני בנך' "תרחם ציון" לפ"ק פה קראסובאזאר.

הצעיר חיים חזקיה מדיני ס"ט

רשמים והרגשות מאחד המשתתפים הרב שלמה יעקבוביץ'

בעצמי - עלי להכיר את האנשים, לשוחח אתם, להתבונן בשיגם ושיחם, לבחון את התנהלותם, ומעל הכל - לבדוק אם באמת הם מאמינים, שניתן להקים כאן את מדינת התורה? האם הם באמת סבורים, שבכחנו להשפיע באופן משמעותי על תהליכים היסטוריים, האם הם אכן רואים את יד ה' כאן כגורם המכריע בחיינו הציבוריים, ומה כל זה אומר לגבי, לגביך, לגבי כל אחד מאתנו. או שמא מדובר בחבורה של בעלי חלומות, לא כל-כך מציאותיים, שהחליטו להעלות את הניגיהם על הכתב?."

בסוף האירוע נגשתי אליו - "נו, מה דעתך?" שאלתי. והוא השיב בהתרגשות מרובה - "כמו שאמרתי לך, לא רציתי להסתמך על אחרים, ולכן החלטתי לבוא ולהתרחם בעצמי, בלא מתווכים, והאמת היא שנפעמתי. הכמות הייתה גדולה, מרשימה, לא האמנתי שכה רבים הם בני היהדות החרדית שמודחים בפועל עם 'קדושת ציון' ומוכנים להכריז על כך בגלוי, אך מעבר לכך - האיכות! איזו איכות! עברתי בין השולחנות, ישבו שם אכרבים שיודעים ש"ם בבלי וירושלמי, ישבו שם תלמידי חכמים שגם בתנ"ך בקיאים ברמה מופלאה, ישבו שם יודעי ח"ן, אשר שוחים בים הפרד"ם בצורה מופלאה. רבנים נשואי-

הנעתי מוקדם לאולם, ופגשתי חבר ותיק מימי ישיבה קטנה, שלא חלמתי לפגוש כאן. שאלתי אותו מה הוא עושה כאן, ומדוע בא כה מוקדם. הוא השיב לי, שהיה לו חשוב לראות איך הכל מתנהל, מי הם האנשים העומדים מאחורי הגליון הזה, אשר מסעיר את יושבי בית המדרש מדי חודש בחודשו, מיהם אלו אשר בדבריהם דנים האריות שחבורה, מיהם אלו אשר מובי המוחות אצלנו ככולל מתינעים כדי לרדת לסוף דעתם. הוא רוצה להבין באמת מה מגמתם, להיכן הם מובילים, מה המטרה הגדולה שעומדת מאחורי העלון הזה, עלון ששונה בתכלית מכל עלון אחר.

אמרתי לו, שקודם כל הוא חוטא לאמת כשהוא קורא לזה 'עלון'. מדובר בקובץ תורני מכובד, אולי 'ירחון' זה שם יותר מתאים, אבל בזה הוא צודק, שמדובר ללא ספק בחוברת, אשר בכל חודש עם הגיעה לבית המדרש, כולנו מסתערים כדי לראות מה חדשו הפעם, מאיזו זווית האירו את הנקודה היסודית ששזורה בכל דבריהם, על איזה גדול בתורה הסתמכו הפעם, ואיך הם רואים את האירועים שמתרחשים כאן מדי חודש בחודשו.

"שמעתי כל מיני סברות מאנשים שונים", המשיך לספר, "סברות לכאן ולכאן, והחלטתי שעלי לבדוק



כלל ישראל זה הרבה יותר מעשרה מישראל. כלל ישראל זו מדרגה ציבורית עצומה של העם כולו, והשראת השכינה באומה כולה זו מדרגה שאף יחיד או אף קהילה אינם יכולים להגיע אליה. הדרך היחידה להגיע אליה היא כאשר עם ישראל ינהל את חייו כאומה בת חורין עם מלכות משלה. "ממלכת כהנים".

למדרגה הזו של כלל ישראל ניתנה תורה. "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". זה הבסיס שעליו נתנה התורה. "ממלכת כהנים". מלכות בדווקא.

התורה לא ניתנה לאבות הקדושים, למרות שאין לנו שום מושג בדרגתם ובגודל צדקתם. הם זכו להיות מרכבה לשכינה, מפיהם עם ישראל חי, עיקר מעלתנו היא היותנו זרע אברהם יצחק ויעקב, ובכל עת צרה וצוקה אנו מתפללים שתעמוד לנו זכות אבות. אך את התורה הם קיימו בהתנדבות, לא כציווי. התורה ניתנה רק לעם ישראל כאומה שלמה, כאשר יצאנו ממצרים לחירות עולם, והגענו כאומה לקבלת התורה. כי התכלית של התורה היא לחיות חיי אומה על פי תורה...

פנים לצד אברכים שקדנים, בחורי ישיבות מוכחרים וגם יהודים בעלי-בתים, אשר התורה היא מרכז חייהם, ואשר לוקחים את האור של בית המדרש ומאירים באמצעותו את חיי המעשה". אין ספק, אמרתי בלבי, חייל נוסף הצטרף ללגיננו של מלך, יהודי נוסף שאש אהבת הארץ, אש התורה השלמה החובקת עולם ומלואו - הוצתה בלבו.

מי שהיה באולם 'שירת ירושלים' ביום המיוחד, ב' סיון, הרגיש אוריה מיוחדת במינה. מי שהיה שם בין כל אותם בני תורה מופלאים לא יכול היה להשאר אדיש. רוממות המעמד הקרינה לכל עבר, והיה זה אך טבעי, שיריעו בחצוצרות בסוף תפילת המנחה, למען הצלת ישראל מן הצר הצורר עליהם. בכך למעשה ניתן האות לתחילת הועידה, והקהל ההולך וגדל מרגע לרגע הפנה את תשומת לבו לדברי הנאמרים.

הרב מאיר גולדמינץ פתח בדברים, אשר חדרו כבר בתחילה את המוטיב המרכזי של הכנס - היותנו אומה שלמה המקיימת את התורה דווקא כאומה, ולא כאנשים יחידים. חשיבותו של הכלל לעומת הפרט היא הרבה יותר מערך מספרי, יש כאן הבדל במהות. השכינה שורה על כלל ישראל בדווקא, וחשנו זאת היטב בקהל, בשבתנו יחד כאיש אחד בלב אחד לאבינו שבשמים. תוך כדי הדברים שמתי לב, שמלבד הרמה הגבוהה במיוחד של משתתפי הכינוס, יש כאן מאפיין יהודי נוסף שלא ניתן לראות בכנסים אחרים, והוא הגיוון הרב בקרב הקהל - ליטאים וחסידים, ספרדים ואשכנזים, עולים חדשים וותיקים, אין שום קהילה שיכולה לומר - האירוע הזה שייך לנו, אלא דווקא כלל ישראל, דווקא כולנו יחד - זה מה שהופך את התופעה למרתקת פי כמה. דברים ברוח זו ישמעו בהמשך הערב על-ידי הגאון הרב זאב לף.



אלא הם כתובים כהנחת יסוד היכן התורה מנחה אותנו לקיים את המצוות, וכבסיס עליו נשענת התורה כולה.

כי ה"צורה" שבה התורה "רואה" את עם ישראל שעל בסיסה היא ניתנה, היא צורת חיים של אומה החיה בארצה, חיים ממלכתיים, בני חורין, מנהלת את כל חייה הציבוריים והפרטיים על פי תורה.



לאורך כל התורה מודגש עניין ארץ ישראל. פסוקים בסגנון "כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה", "כי אתם עבדים את ה' ייך ל'אלה לרשת את הארץ", "אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' ל'אבי אבותיך לך לרשתה", מופיעים בתורה פעמים רבות. הם לא כתובים כציווי לרשת את הארץ,



"אני רואה כאן השגחה פרטית. בדרך-כלל התכנסנו בכ"ח אייר, אבל היום אנחנו בב' סיון. מדוע? יש משהו שצריך ללמוד, לשים לב אליו - ב' סיון זה היום שהסתיימה מלחמת ששת הימים. אנחנו מדברים על גאולה, וכתוב בהושע ג', וכפי שאומרים לנו חז"ל, שלא נזכה לראות סימן טוב עד שנדרוש בנין בית המקדש. אני זוכר כששוחרר הכותל שמחו יותר מאשר שמחו על הר הבית...".



אחרי הרב גולדמינץ דיבר הגאון **רבי יואל שוורץ**, המוכר היטב לוותיקי האגודה, החל מהכנסים הראשונים ממש. הגאון הרב שוורץ לוקח את הקהל לסיור מהיר במאת השנים האחרונות של ההיסטוריה של עמנו, ולכל אורך הדרך מוצא רמזים נפלאים מתורתנו הקדושה, כיצד המאורעות משתלבים בתכנית האלוהית להביא את הגאולה השלמה לעמו בחירו.

הצק מוקהס בנאמו שש



הגאון רבי יצחק ברנד בחריפותו הידועה ריתק את הקהל בדבריו

הנלהבים על חשיבות מצות כיבוש הארץ והקשר של כיבוש רמת הגולן לביאור התורה. הקשר שבין נסי תשכ"ז לחג השבועות קיבל אצל כולנו ביטוי מוחשי אחר שמויעת הדברים הנפלאים.



כתוב בתחילת דברים (ב ג-ה) - 'ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אתו אלהים. אחרי הכתו את סיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי. בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר...! משה רבנו התחיל להגיד את כל ספר דברים, את התורה הזאת לאמר - מת? התורה מדגישה שזה אחרי הכות את סיחון ואת עוג, כלומר אחרי

כיבוש רמת הגולן - אז אפשר לבאר את התורה. רש"י מסביר, שאם לא היה הכיבוש הזה, לא יכול היה לבאר את התורה. כשמשה הוא השליח של הקב"ה לכבוש את הבשן, אז הוא יכול לבאר את דברי התורה הזאת... מה הדבר הראשון שהוא אומר? (ד-ט) - 'פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדל נהר פרת. ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם'. זאת אומרת, כשמשה רבנו מבאר את התורה - מה הדין הראשון שהוא מתחיל לבאר? הוא לא מתחיל עם מצות תפילין, עם שבת, עם עבודה זרה, אלא הוא מתחיל עם כיבוש ארץ-ישראל... רואים מפה את החשיבות והקשר של כיבוש רמת הגולן, שזה הגורם לספר דברים, וכיבוש ארץ-ישראל בכלל, לתורה. רואים שהתורה מקושרת לארץ-ישראל, זה לא שני דברים נפרדים, ארץ-ישראל זו לא איזו מצוה טפלה, זו המצוה העיקרית, בלי זה אי אפשר להחזיר בתשובה את עם ישראל, בלי זה אי אפשר להגיע לקבלת התורה. ממילא דווקא היום הזה של ב' בסיון - בו כבשנו בתשכ"ז את רמת הגולן ביום האחרון של המלחמה - מקושר עם הענין הזה של קבלת התורה בעוד כמה ימים בחג הגדול של חג השבועות.



האולם ממשיך להתמלא, מגיעים יהודים, נפלאים מכל גווני הקשת החרדית, תלמידי חכמים, יהודים של צורה, והגיוון מקבל את ביטויו כעת גם בקרב הנואמים, כאשר **הגאון רבי מנחם מנדל טוביאס**, אסיר ציון לשעבר ואב"ד רדכי שמואל כיום, נומל את המקורפון וכל כולו בוער כאש להבה, בדבריו על מצות ישיבת הארץ, כמה נעים לראות על הבמה את הרב ברנד והרב שוורץ, מהאריות שבפוניבו' בשעתו, לצד גאון מרקע חסידו כהרב טוביאס,



ולצדו יושב הגאון רבי זאב לך, יהודי אמריקאי, אשר עיניו לא הוספו מגמרא קמנה שהייתה בידו לכל אורך הערב [ומי שהצליח להציץ ידע לספר שהיה זה בכלל כרך של כמה מסכתות בירושלמי, מהדפוסים הישנים שהעצירים כבר לא מכירים...], ולצד כל אלו יושבים הרב בוסו והרב זביחי, תלמידי חכמים וראשי מוסדות בציבור הספרדי, כמו גם הגאון רבי מרדכי שריקי, ראש מכון רמח"ל, אשר הולך יד ביד עם אגודת 'קדושת ציון' כבר שנים רבות. הרב טוביאס מדבר בגלוי על יום ירושלים ויחסם של גדולי ישראל לנשים האדירים שארעו אז, תוך תוכחת מגולה לאלו שנמנעו מלומר שירה.

בקשר ליום ירושלים,

שחושבים שזה משהו 'ציוני' ופסול, שמעתי מפה קדשו של הכנסת מרדכי, שהיה גאון עצום - הרבי מסדיגורה זצוק"ל שזיכתי להיות בעל תוקע אצלו - הוא אמר שצריך לרקוד יום ולילה על הנסים הגדולים שהיו אז. רבי יחזקאל לוינשטיין אמר, שממיות קריעת ים סוף לא היו כאלו נסים לעם ישראל, והכנסת מרדכי אמר, שהשטן הפריע כמו שכתוב על חזקיהו מלך יהודה שלא אמרו שירה, ואם היו אומרים שירה - היתה הגאולה השלימה.

כמו גם הגאון רבי מרדכי שריקי, ראש מכון רמח"ל, אשר הולך יד ביד עם אגודת 'קדושת ציון' כבר שנים רבות. הרב טוביאס מדבר בגלוי על יום ירושלים ויחסם של גדולי ישראל לנשים האדירים שארעו אז, תוך תוכחת מגולה לאלו שנמנעו מלומר שירה.

הגאון רבי זאב לך, רב המושב מתיהו,

מוזמן לדבר בפני הציבור, ולראשונה במהלך הערב הוא מרים את עיניו מהגמרא העתיקה שאינה זזה מתוך ידו. כאשר הוא פותח את פיו בדבריו המאירים, הקהל מגלה אדם, אשר לצד התמדתו המופלאה ובקיאותו האדירה, מכיר היטב גם את שיגם ושיחם של אנשים רגילים, וכל העת ניכרת בת-שחוק על פניו, חיוך שהוא תוצאה של עשרות שנות דקות בה' ובתורתו, של הכרה בערכי האמת ובמחון מוחלט בבורא, המנתב את עמנו לעבר היעוד הנפלא של ממלכת כהנים וגוי קדוש מושגים שחשבנו אותם לנדרושים כמו 'אחרות ישראל' מקבלים לפתע הבנה בהירה יותר, קולעת יותר, והכל מתקשר לנושא שלשמו נתכנסנו - קבלת התורה כאומה בארצה.



השלום של דוד המלך, השלמות

שהוא הביא - היה שלמות אגרסיבית. השלמות... שלום כזה - להכרית ולאבד את אלו שקמים נגד עם ישראל נגד הקב"ה - זו השלמות האמיתית!...

לא קיבלנו את התורה כיחידים! קבלנו את התורה, כאיש אחד בלב אחד, כאיחוד של כלל ישראל, של עם ישראל, וכל אחד ואחד יש לו החלק שלו בתרי"ג מצוות האלו, וזה הענין שהתורה נתנה כדי להביא שלום, להביא שלמות לעולם. ותלמידי חכמים - ע"י ידיעת התורה, מביאים את השלמות הזו לעולם!

זכות גדולה להיות פה היום, ואני גם מאד מתרגש להיות פה, אני מביע קול קצת שונה, ואני שמח להשמיע אותו. אני בעל תשובה, וזכיתי להתקרב לקב"ה, וכמותי עוד רבים, בזכות המלחמה על הארץ הזאת... כשגיליתי את 'קדושת ציון' לפני מספר שנים, שמחתי מאד, התפעלתי מאד, דבר שהיה כלי כך פשוט לי שצריך היה להיות קיים ומעורב אצלנו, בליבותינו - אהבת הארץ, הקרבה לארץ, האחיזה לארץ, דווקא בציבור תורני... פלא גדול שדבר כזה הולך וצומח...

אנחנו נמצאים, היום ממש, ביום השלישי ובלילה הרביעי לפרעות של תשפ"א, אני באתי מלוד ואני בדרך ללוד, כי המשטרה לא עשתה מה שצריך ואין מי שיגן על הישוב היהודי במקומות הללו, ומה חסר? בנינו פה בנינים וקניונים ומפעלים ותעשיות, מה חסר? נקודת הרוח שמחברת אותנו, את התורה, עם ארץ הקודש. גיליתי - כבעל תשובה - לא מאתמול ולא משלשום, כבר קרוב ל-15 שנה, שהציבור החרדי בחלקו הגדול לא ערני לנס שאנו נמצאים בו, לא מתפעל מהארץ שאנו נמצאים בה, לא מתפעל מאלפיים שנות גלות ששבנו לפה אחר אלפיים שנות תפילה... אלפיים שנה מתפללים - ברוך אתה ה' מקבץ נדחי עמו ישראל, ברוך אתה ה' בונה ירושלים...

זה הדור שנמצאים בו, זה הדור שזה קורה בו, אנחנו צריכים להתפעל מזה ולבנות את זה, אבל - צריך ציבור עם עומק, ציבור של תורה... אנחנו בונים בעמל רב את קומת הרוח בהרצליה, וחברי ברמת השרון, ברעננה, בכפר סבא, בהוד השרון, בבתיים, בחולון, בנתניה, בחיפה, בעכו, באשקלון - בונים את קומת הרוח ברחבי ארץ ישראל במסירות נפש - תורה, בתיכנסת, תלמודי תורה, כנגד כל המרעין בישין של רוחות הפרוגרסיבים שמנסים לזרוע ניתוק מהמסורת שלנו.

קומת הרוח - זו המלחמה של הדור שלנו. יותר מכך, המלחמה הנוכחית של פרעות תשפ"א נועדה לברר בינינו לבין אלו שנגדנו. אותו ציבור ערבי, שהיו רוחות שחשבו שהם יכולים להיות תושבים בארץ ישראל כמותנו - לא! הם לא כמון! לא כי אני שונא ערבים, אני שונא אויבים! הם לא אתה! אז רגע, ישאל אותנו יהודי המנותק ממסורתו - אז מה אני? אני יהודי! אבל מה זה אומר שאני יהודי? וכשיו אס בא ערבי לפגוע בי בשמעון הצדיק, בבית אורות, בלוד, בעכו, ביפו עכשיו היה ליניץ' בחייל לפני שעה - על מה אנחנו פה? על ארץ ישראל! אנחנו בונים פה קומת רוח בארץ ישראל. ול'קדושת ציון' ולמפעל האדיר הזה יש 270,000 חיילים שהצטרפו וכבר נמצאים בפנים, אנחנו באנו משם [כוונת הרב צדיקוב לבעלי התשובה בישראל, שלפי הל"מ הם 270,000]...

הרגשת רוממות עוטפת אותי בשומעי את הדברים הנפלאים, ואני מרגיש ממש כמו ככנס לקראת חג השבועות, אבל עם משהו הרבה יותר עמוק שמלווה אותי. זה כבר לא 'מתן תורה' הפרטי שלי, זה מתן תורה של כל האומה! מי יודע, אולי גם כימי עורא הרגישו כך כשהוא כינס את העם לכרות אתם ברית! האחוה והרעות שבין כל המשתתפים הרבים שהגיעו לאולם ניכרת לעין. אני פתאום קולט, שיש כאן ציבור שלם! ציבור שרוצה בתורה שתקוף את כל חייו, ציבור שרוצה להשתית את המדינה על אדני התורה. בשום פנים לא נאפשר לאף אחד לגזול מאתנו את אותה שאיפה מהורה!

הגיוון הרב שבציבור מקבל את ביטוייו גם בדובר הבא - אחר הרבנים הגאונים, אשר מתקיים בהם הפסוק "עוד יובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו" - מניע קול צעיר, קול של ציבור ענק, אשר אגודת 'קדושת ציון' שמחה לפתוח צוהר אליו, ציבור בעלי התשובה ואנשי הפריפריה החרדית. מדובר ביריד האגודה משכבר הימים **הרב אלעד צדיקוב**, חבר מועצת העיר הרצליה, אשר מלבד פעילותו ברמה המוניציפלית, זוכה לקדש שם שמים כמערכות ציבוריות רבות. הרב צדיקוב מבטא גוש אדיר של אהבת הארץ, של אהבת ישראל אמותית, והקהל מרותק לדבריו היוצאים מן הלב. ללא ספק, 'קדושת ציון' עוד תמצא מסילות רבות לליבם של מאות אלפי בעלי התשובה אשר רובם המוחלט משתייך לציבור החרדי. ניכר לכל, כי מארגני הכנס שקדו היטב על התכנית, וידעו להביא מדגם מייצג ומרתק של דוברים.

מאיפה לומדים 'ארץ חמדה? המדרש אומר - ארץ שחמדו אותה האבות... חמד אותה משה רבנו - "ואתחנן אל ה'..."

אבוא נא ואראה את הארץ הטובה...". משה רבנו שמח שזכה לראות... אבל יותר מכל - ההר חמד להים לשבתו. הקב"ה חמד את ההר, את ארץ-ישראל, את הר המוריה, הוא חמד, הוא הבטיח את הארץ הטובה לאבות כמתנה. ואנחנו נהיה כפויי טובה? נחזור על החטא של המרגלים שמאסו בארץ חמדה?...

הארץ פורחת, רבותי, דברים קורים למול העיניים שלנו! וכי מותר להיות כפויי טובה ולא להוקיר את זה?...



הרב צדיקוב יוצא מגדרו וקורא לציבור להתחבר לארץ, וכשהוא מסיים את דבריו, הקהל אינו יכול לבלוא את התפעלותו ומריע בהתלהבות. מאוחר יותר יאמר לי חברי הותיק שפגשתי בתחילת הכינוס, כי בעקבות דברי הרב צדיקוב, התחשק לו לקחת תרמיל ולהתחיל להכיר את הארץ הזאת באמת, את סיפורי התנ"ך, להבין שהם קרו כאן על האדמה שאנו דורכים עליה. אני מציע שנצא לטיול ביחד בבין הזמנים, ותוך כך אני נזכר שמן הסתם יהיה טיול של 'קדושת ציון' בהדרכת הרב גולדמיניץ, אבל עד שאני מפליג בדמיוני, מקדם מנחה האירוע - הרב משה פיישר, אשר עושה מלאכתו בטוב מעט ודעת לכל אורך הערב - את פניו של **הרב משה אליהו בוסו**, נכדו של הבבא סאלי,

לשאת כמה מילים לפני תפילת ערבית. הרב בוסו אינו מאכזב, והקהל שותה בצמא את דברי הכיסופין שלו לארץ חמדה טובה ורחבה. ללא ספק, ברכת המזון של כל אחד מאתנו תראה אחרת אחר דבריו של הרב בוסו...

לפני תפילת ערבית, אנו זוכים לחוויה מיוחדת, כאשר ראש מכון רמח"ל, **הגאון רבי מרדכי שריקי**, אשר את דבריו הקבלה העמוקים ביותר יודע לבאר באופן מופלא השווה לכל נפש, נושא תפילה מיוחדת שכתב הרמח"ל בספרו המיוחד "תקט"ו תפילות" להצלחת המערכה כנגד האויב הערבי. עולמות עליונים ותחתונים נפרסים לנגד עיני הקהל, וכולנו מייחלים לשבירת כל כוחות הרע בשמים ובארץ. תקיעת

השופר על-ידי הגאון הרב ברנד בסיום התפילה מעוררת רמט בלב כל, ומתוך אותה תחושה של הוד נגשנו לתפילת ערבית. אני מהרהר לעצמי תוך כדי ההתארגנות לתפילה, שרק בשביל לספוג מיראת השמים של תלמידי החכמים המופלגים שיושבים כאן, הן על הבמה והן בקהל, היה שווה להגיע.



הפק מהקהל במעמד התפילה

הרב פישר קורא ליו"ר האגודה **הרב יהודה אפשטיין** לשאת את דבריו, והרב אפשטיין מחדד את המסרים. תחילה הוא מעלה נשכחות מהימים בהם לא הייתה אגודת 'קדושת ציון' קיימת, ימים בהם נדברו יראי ה' איש אל רעהו, אך לא העזו להתכנס בפומבי, להוציא עלון, להפיץ את דרישת ציון על טהרת הקודש ללא מורא. ואני חושב לעצמי - כמה טוב שיש ארגון כזה, כמה טוב שיש אנשים שלא חוששים לומר את הדברים האלו ברכיב, אחרת איפה הייתי אני, איפה היינו כולנו... בהמשך הוא מבאר את עקרון היסוד של 'קדושת ציון' - הנחלת התורה וערכיה בחיים המעשיים הן של האומה והן של היחיד.



מותקפים פה בארצם, במדינתם, ורואים שאילו הממשלה הייתה דבקה בתורת ה' והיו מבינים שבתורה מצויים הפתרונות לכל הבעיות, היינו במקום אחר. התורה אומרת - 'והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם', ואם לא - אז יהיו 'לשכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם'. תחת זאת לדאבוננו הם מדברים על דוקיום, על 'איזון', על 'השבת השקט'. לא יתכן שנשאיר את האויב הערבי בתוכנו ויהיה לנו שלום... ההנהגה חייבת להיות בידי יראי ה', והם אלו שחייבים לנהל את מה שקורה כאן, לפי אותו יסוד של חיבור התורה עם החיים...

אנחנו רואים דבר שאמור לכאורה להפליא, הרי ישראל היא מדינה מפותחת ומוצלחת, יש לה צבא החזק ביותר בעולם, יש לה טכנולוגיה מפותחת, כח-אדם האיכותי ביותר, ואנחנו לא מצליחים להכניע עם נחשל ופרימיטיבי ובזוי עם נשק פרימיטיבי ואנשים עוד יותר פרימיטיבים, וזה לכאורה לא מובן. אבל באמת - אמנם לנו יש יתרון בכל תחום, חוץ מדבר אחד שלהם יש ולנו אין, והוא האמונה בצדקת הדרך. יש כאן עם שמאמין שהארץ שייכת לו, וכנגד זה הממשלה שלנו לדאבוננו - ברגע שקמה המדינה היהודית, הציונות החילונית סיימה את דרכה... מעבר להקמת המדינה אין להם יעוד, הם לא מבינים למה הם צריכים לנצח את המערכה הזאת. ולכן כל-כך חשוב שיראי ה' יקחו את הדבר הזה לידיהם, הם מבינים את היעוד של עם ה', ששווה להקריב קרבנות בשביל זה. החילונים מבינים שבשביל לשבת בשלום ובשלוה ולאכול גלידה בדיזנגוף שווה להקריב קרבנות. אבל הם לא מבינים שבשביל לכבוש את הארץ שה'

אנחנו רואים

פה דור חדש, בחורי ישיבות מהישיבות המובחרות ביותר... שהמושגים של קדושת ציון, של מלכות ה', של האחוריות על כלל ישראל... המושגים של הקמת מדינת הלכה בלי לגמגם, בלי להצטדק, בלי להתנצל, אנחנו רוצים ליישם את התורה בזירה הציבורית... המושגים האלו קנו שביחה בלב של המונים - אברכים, בחורי ישיבות, יש כאן אברכים מופלגים בתורה ויראה, שהמושגים האלו הם השיג והשיח שלהם, הם מבינים שהדברים האלו צריכים להעסיק אותנו יותר מכל דבר אחר...

זה נוגע ללימוד התורה שלנו, בזה צריך לעמול יותר מכל דבר אחר, זה מה שנוגע לנו כיושבי בית המדרש - הלימוד שלנו בדור שלנו דווקא צריך להיות מתוך מגמה להעמיד את הצורה שלנו כעם ה'... זו מגמה שונה, זו תכלית שונה ממה שהיה בזמן הגלות. זה מתבטא בעיקר בהלכה למעשה, אבל זה נוגע בכל חלקי הלימוד... כל אחד ואחד, לקראת מתן תורה, שיחשוב עם עצמו איך הוא מתחבר עם הנושא הזה של קיום התורה כאומה בארצה...

שואלים - מה באנו לחדש? חוץ מהנושא של ארץ-ישראל והקמת מלכות ה', יש משהו עוד יותר עמוק - שהתורה אינה נפרדת מהחיים, אלא היא חלק בלתי-נפרד מהחיים... אצל הדתות הנפסדות, הפולחן זה משהו אחד והחיים זה משהו אחר, אבל אצלנו - הברכות שמדברות על השפע החומרי - הן תלויות דווקא בקיום התורה בעולם המעשה, כל דבר בחיים צריך לראות איך מנהלים אותו על-פי התורה...

ראינו, ועדיין רואים, את ההשתוללות הערבית ואוזלת-ידיה של הממשלה... ממש חילול ה' שיהודים

הבטיח לנו - גם בשביל זה צריך להקריב קרבנות, בשביל לכוון את מדינת התורה, בשביל להסיר את השיקוץ מהר הבית, מהר בית מקדשנו ולכוון סוף סוף את בית חיינו שווה להקריב קרבנות! מהם החיים, מה הם שווים כשאין לנו החיבור עם הקב"ה... מי שאין לו היסטודות התורניים, לא מתחיל להבין את זה, הוא חושב שכפיפת הזהב זה איזה קישוט שמפאר את רחבת הכותל, הוא לא מבין שזה קוץ קואב בגרונה של השכינה, שחייבים לעשות הכל כדי להסיר אותו במהירות האפשרית, כמו סרטן בגוף של אדם שצריך לכרות אותו. אם אנחנו באמת רוצים לחיות, רוצים את החיים האמיתיים של הקשר עם בורא עולם, אז חייבים לקחת את השלטון לידינו ולהקים את מלכות ה', זו התכלית של כל המצוות - "ושכנתי בתוכם", שהר בית ה' יהיה נישא בראש ההרים ונקריב אליו קרבנות...

דברי הרב אפשטיין אכן נגעו בלב של כולנו, ובסוף דבריו הזמין את הרב חיים יצחק פישר, אחיו של המנחה הנפלא הרב משה פישר. אשר אמוץ על מלאכת ההפצה ועושה לילות כימים כדי שהעלון יגיע לכל קצוות הארץ, וגם מעבר לים. הרב פישר סקר את ההיסטוריה שלנו מאז היותנו לעם, ומתוך כך עמד על העובדה, ולפיה המהפכה תלויה לפני הכל בנו, תלוי שוכו כבר להבין את חשיבות הענין, ועלינו לשנם מתנינו, להרתם ולהיות שותפים מלאים באחזקת העלון ושאר פעילויות האגודה. דבריו אכן נגעו בלבי, והחלטתי בל"ג להיות שותף פעיל בקביעות בנופי ובממוני. עד כה הייתי בעיקר מוגיע לוועידות, וכעת ראיתי עד כמה חשוב שכל אחד ירתם במשך כל השנה. לפי הרושם שקבלתי מאיך שהקהל היה נראה, אני מאמין שעוד רבים עשו כמוני, וחברי החדש-ישן אף בישר לי בסוף הכינוס, כי החליט להמנות על המפיצים באזור מגוריו.

אם חפצי גאולה אנחנו, מוכרחים אנחנו לשוב לחפוץ בארץ, להתחבר לארץ, לחבב את הארץ! כי כמו שראינו, החיבור לארץ זהו תנאי הכרחי לחיבור עם הקב"ה. וזו המטרה אשר לשמה הוקמה אגודת קדושת ציון, - חיבור כלל ישראל לארץ ישראל, לא בשבילנו כאגודה, אלא בשבילנו כעם!

- זה תפקיד! זו מטרת חיים! זו שליחות! כי רק ע"י כך נזכה להגיע ליעוד המקווה "ממלכת כהנים וגוי קדוש"

ואת התפקיד הזה לקחה על עצמה אגודת קדושת ציון למלא, בשבילנו בדיק כמו שבשבילכם! כי כולנו כעם צריכים את זה! כי ח"ו אם לא, כולנו כעם נפסיד!

זה התפקיד שלכם, כמו שזה התפקיד שלנו! **ולכן** אנחנו פונים אליכם היום לבקש שותפות, שותפות של אמת, כי בשליחותכם אנו נושאים את העול הזה למען כולנו.

כמי שאחראי על מערך ההפצה יכולני להעיד כי הדרישה מהשטח הולכת וגדלה, להרחיב את מערך ההפצה להגיע לכל מקום בארץ, וביתר שאת לכל מקום בחו"ל. להרחיב את מערך השיעורים, הכנסים, חוגי הבית ועוד, כדי שלא יוותר אף יהודי בעולם כולו שלא ישמע על "קדושת ציון" - לא כאגודה, אלא כמושג, כדרך חיים! -

"קדושת ציון - דרישת ציון על טהרת הקודש"

אנחנו צריכים את כולכם - בשבילנו, בשביל כולנו כעם, כדי שנוכל להשלים את התפקיד שנטלנו על עצמנו בשליחותכם.

ולכן אנו מבקשים מכל אחד ואחד מכם להתום על כתב שותפות, שותפות בסכום קבוע. וכמו שאמרתי זה לא תרומה לאגודה, זו שותפות, זה חיבור - חיבור ללב האומה, חיבור למושג "ממלכת כהנים וגוי קדוש"!!!



אחרי הרב פישר עלה

לדבר הרב יהונתן

יוסף, חבר מועצת

העיר ירושלים, בנם

של קדושים -

אביו הגאון רבי

יעקב יוסף זצ"ל -

וסבו מרן הגר"ע

יוסף זצ"ל. הרב

יהונתן הביא כמה

סיפורים מרתקים

על אביו, אשר נלחם

מלחמת חורמה כנגד כל

מגמה של יתורים על חלקים

מארצנו הקדושה.



יצאתי פעם עם אבא

מאולם 'שערי העיר' ברחוב

שרי ישראל. אבא אמר לי - בוא

נלך קצת ברגל... היה אז ראש

ממשלה, אני לא רוצה להסגיר את

שמו כאן, זו ועידה קדושה... אחרי

ההתנתקות שהלך לאנאפוליס והתכוון

למסור שם את יהודה, שומרון ומזרח

ירושלים. הערבים בסבלותם לא הסכימו

- הקב"ה מצילנו מידם - אבל שאלתי את

אבא - מה ההגיון של אותו ראש ממשלה?

אבא שאל אותי - אתה רוצה תשובה, או תשובה

אמיתית? רציתי תשובה אמיתית. אבא אמר לי -

התשובה האמיתית היא שמאכלות אסורות מטמטמות...



תוך כדי שהרב יוסף ממחיש

בפנינו את הקשר בין שמירת

התורה לשמירת ארץ-

ישראל, עם דוגמאות שונות,

אחזה התרגשות גדולה

בקרב הקהל עם כניסתו של

מרן הראשון לציון

הרב שלמה משה

עמאר. מדובר ללא ספק

ברישן אדיר לאגודה, אשר

מתגדירה מהלכים אימים

על כל מי שמגיע לכנסים,

ולראשונה הגיע רב בסדר

גדול כזה, של ראשון לציון

ורבה של ירושלים, מלבר

עצם היותו של הרב

עמאר תלמיד חכם

מופלא בזכות עצמו.

הרב עמאר ריתק את

הקהל בדבריו על

חובת ההודאה לה,

ועל כך שההודאה

חייבת לבוא מעומק

הלב. את דבריו תיבל

בסיפורים מרתקים ודיוקים

נפלאים בדבריו הפוסקים.

סיפרתי כמה פעמים מה ששמעתי ממורי ורבי הרב שרגא

פייבל שטיינברג, יד ימינו של החזו"א מיום שהגיע החזון איש

לארץ ועד שעלה לגנזי מרומים. הוא היה מלמד אותנו, כל יום היה

מזכיר משהו מהחזו"א. פעם סיפר, שהחזו"א הקשה קושיה עצומה.

הוא אומר - שני אנשים נסעו נסיעה ארוכה. אחד יצא בשלום וחזר בשלום

בלי פגע, בלי נגע, והשני, לא עליכם - עבר תאוונה קשה ונשברו כל עצמותיו,

הגיע עד שערי מוות, ולאחר כמה חודשים הצילו אותו ממוות, הוא יצא מזה

ועדיין עם גבס ובקושי זה, הוא עולה לתורה ומברך 'הגומל'. ואילו השני שלא קרה

לו כלום - לא מברך. האשכנזים לא מברכים, ועל זה שואל החזו"א - למי נעשה נס

יותר גדול - זה שעבר וחזר בלי נזק ובלי פגע, או מי שנשברו כל עצמותיו? מתרץ

החזו"א, הפלא ופלא - ברכת הגומל צריך שתצא מעומק אדלבה! שירגיש שהוא

חייב להקב"ה! זה שנסע רגיל, זה בשגרה, הוא לא מרגיש את החיוב, אבל מי שעבר

סכנה וניצל - הוא מברך עם כל הלב, לכן דווקא הוא חייב!

ואני אומר לפי זה, שגם הספרדים, שמברכים על כל

נסיעה - צריכים להכין את עצמם ולברך עם הלב.

כיצא בזה שמעתי עכשיו סיפור על

הקורונה - היה אחד באמריקה, שהגיע עד

שערי מוות, היה מורדם ומונשם, ולאחר

שלושה שבועות ניצל. ביום שהשתחרר

מבית חולים, אמרו לו שהוא צריך לשלם

32 אלף דולר. הוא פרץ בבכי, חשבו שקשה

לו לשלם, אמרו לו - אפשר לעשות לך

תשלומים, ואפשר לבקש הנחה... אמר להם -

אין לי בעיה לשלם. אז למה אתה בוכה? השיב

להם - "אני בן שבעים שנה, אם שלושה שבועות

של נשימה עולים 32,000 דולר, אז כמה אני צריך

לשלם להקב"ה על שבעים שנה של בריאות?!



דברי הראשון לציון חיממו את הלב של כולנו, ושמעתי לאחר מכן, שבעזרת נשים אף ירדו מספר דמועות של התרגשות כשראו אותו נכנס לאולם במלוא הדרו. אחריו הציג הרב פישר את **הרב ישראל גולדווסר**, פה מפיק מרגילות, אשר הרצאותיו הנפלאות תמיד מרתקות את השומעים. ביחד עם הרב גולדווסר הפלגנו לתקופות שונות, וראינו כיצד עם ישראל נאחו בארצו ובתורתו בכל המצבים ובכל העתים. המאבק על הארץ הוא הוא המאבק על קיום התורה, ואילו בלי הארץ, כל קיומה של התורה אינו אלא סימן, זכר לימים כתיקונם, כשאנו יושבים על אדמתנו וחיים בצל דודנו. הרב גולדווסר לוקח אותנו במסע דרך התחנות השונות של ברכת המזון, אותה אנו מברכים כל יום, וממחיש בפנינו את המשמעות העמוקה של כל חלק בברכה. הקהל, שיושב כבר ארבע שעות בחלקו - ממוסמר לכסאות. הרב גולדווסר מתאר את מרד בר-כוכבא בהשראת רבי עקיבא ותוצאותיו, ואני מרגיש כאילו אני נמצא כעת בביתר עם הלוחמים -



הרומאים רוצים

לחסל הכל,

רוצים לחסל את

התורה בארץ-

ישראל. הורגים מאות

אלפים, גוזרים שאסור

ללמוד, אסור ללמד,

מי שילמד יסרקו

את בשרו במסרקות

של ברזל, תפסו את

ר' עקיבא, תפסו את ר'

חנינה בן-תרדיון, אסור

למול את הילדים, אסור

לקרוא קרית שמע, אסור לתקוע

שופר, אסור לקרוא בתורה, אסור

להניח תפילין, כל הגזרות של שעת השמד, אסור

לסמוך ואסור להסמך... רבי יהודה בן-בבא לוקח

אחריו את חמשת תלמידי רבי עקיבא הנוותרים,

סומך אותם בין אושא לשפרעם, נרצח תוך כדי,

ומזה קם עם ישראל מחדש. דור וחצי אחר-כך

רבי יהודה הנשיא מקים מחדש את הסנהדרין...

יבולנו לשבת שם עוד ועוד, אבל השעה כבר מאוחרת. מה שבטוח, הרגשתי מחובר, מחובר לשרשרת מפוארת של עם, אשר נלחם על ארצו ונלחם על תורתו, ועל אף אחד מהם הוא לא מתכוון לוותר. לתחושה המרוממת התלוותה נגינה של שירי רגש הטבולים באהבת הארץ והתורה מפי **בעל המנגן ר' יצחק ניימן**, עד השעות המאוחרות.

שבת הביתה עם מעט ענג ועם מחשבות רבות - כיצד מעבירים את זה הלאה? כיצד גורמים לכל היהודים החרדים להבין את ערך ארצנו הקדושה, את החשיבות של דרישת ציון על מהרת הקודש? דבר אחד בטוח - ככל שנהיה רבים יותר, ככל שנעבוד יחדיו - כך ההצלחה תאיר אלינו פנים.



דברי ברכה מהרב משה שמעון רוט



מורי ורבותי הנכבדים,

לכבוד לי לפנות אליכם בערב החשוב הזה.

אני רוצה להביא לכם דרישת שלום חמה מהעם שבשדות לכל הרבנים ולכל המנהיגים של הארגון היקר והחשוב 'קדושת ציון'. ואני רוצה להעלות שתי נקודות שבהן אני רואה את הקשר של העם שבשדות עם הארגון 'קדושת ציון' והפעילות שלו.

הרבה אנשים מרגישים, חשים ורואים במו עיניהם איך מתקיימות הנבואות אחת לאחת - "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" - רואים איך הדברים מתקיימים, רואים בנין ירושלים לפני העיניים, החלק הגשמי, רואים את קיבוץ הגלויות, את 'מקבץ נדחי עמו ישראל', רואים את הדברים האלה קורים. והרגש שלהם, הלב שלהם אומר שצריך להודות לה'. אבל כל אחד מרגיש בענין הזה לבד, ופתאום יש ארגון 'קדושת ציון' שמעורר את הנקודה הזאת וכל אחד מרגיש שהוא לא היחיד שחושב כך, וכך יש מאות ואלפי יהודים שמקבלים חיזוק גדול מאד מלראות שהדברים האלו הם נחלת הכלל, ושיש אלפי יהודים שומרי תורה ומצוות שחשים כמום

דברי ברכה מראש מועצת עמנואל הרב אליהו גפני



לכבוד כל המשתתפים במעמד החשוב לכבודה של תורה וארץ ישראל, לכבודו של הקב"ה ועמו, בוועידה הארצית הרביעית של אגודת 'קדושת ציון'. אמנם, לצער, נבצר ממני מלהגיע בפועל כפי שתוכנן, אך חשוב בעיני לפחות למסור את הדברים, בשל החשיבות הרבה שאני רואה בארגון הקדוש הזה, בשליחותו ומטרתו.

למעשה, הארגון ומעשיו מאוד קרובים לליבי, אני חש כלפי האגודה כמין שותפות לדרך, אחות תאומה.

כמיצג של עמנואל הגדלה ופורחת, העיר החרדית היחידה - ובע"ה שנזכה יום אחד לומר 'הראשונה' - בשומרון, עיר שחרתה על דגלה את ההתיישבות היהודית התורנית בארץ ישראל, את הפרחתה וירושתה של ארץ ישראל על ידי שומרי תורה ומצוות, כשדווקא עליהם לעמוד בחוד החנית הזו של ירושת הארץ, שהיא מצווה יסודית כל כך בתורתנו - אני מתרגש לראות את האגודה הקדושה ופעיליה, אשר פועלים אף הם בראש החץ, בפריצת דרך, בחיבורו של ציבור יראי ה' והחרדים אל דברו, אל ארץ הקודש, אל חשיבותה, אל מהותה, אל בניינה, הורשתה והנחלתה.

הוועידה הנפלאה הזו מתקיימת בפרוס עלינו שלושת ימי ההגבלה - הכנה למתן תורה, ביום בו



ומרגישים כמוהם ורוצים להודות לה' על הנסים והנפלאות, וחשים שהם חיים בתקופה מיוחדת שלא הייתה כמותה. מי מלל ומי פלל שבזמננו אנו נזכה שיהיו בירושלים יותר ממליון יהודים, שרובם שומרי תורה ומצוות, רובם שומרי שבת. אם היו אומרים דבר כזה לפני מאה שנה, אף אחד לא היה מאמין שזה יכול לקרות, והנה זה קם ממש לפני העיניים שלנו, ועל זה אנחנו רוצים לתת שבח והודיה לה' יתברך, רוצים לתת שבח והודיה על כל הנסים ומודים על העבר ומבקשים גם על העתיד, שה' יעזור הלאה, רק שיבוא מתוך מנוחה ושמחה ושלוש ושלוה.

הנקודה השניה שארגון 'קדושת ציון' מעורר זה המצוה של שבח ארץ-ישראל - הענין של שבח ארץ-ישראל הן כדיבור והן במעשה, ואפילו במחשבה. ארגון 'קדושת ציון' כשמו כן הוא - מגביר את המודעות לקדושת ציון, לחיבת ציון, ליקרות ולחשיבות ולחביבות של ארץ-ישראל. הצדיקים בכל הדורות למדו אותנו כמה צריך שיהיו געגועים וכיסופים לאבני ארץ-ישראל, כיסופים למצוות ארץ-ישראל, כיסופים לפירות ארץ-ישראל. אני זכיתי לראות אצל ה'שפע חיים' זי"ע איך שהיה מחבב כל דבר שקשור לארץ-ישראל, והיה אצלו איסור גמור להוציא דבה ח"ו על משהו שקשור לארץ-ישראל, הן בדברים גשמיים וק"ו בדברים רוחניים, הן ביחס לתושבים שגרים בארץ-ישראל ובכלל, אפילו על מזג-האוויר של ארץ-ישראל... הכל היה צריך להיות מתוך כבוד וחשיבות ויקרות. את זה ארגון 'קדושת ציון' מביא לתודעה של האנשים - את החשיבות והיקרות של ארץ-ישראל.

אלו שתי נקודות מהחשובות ביותר בין יתר שלל הדברים החשובים שיוצאים מהארגון היקר הזה, ועל-כן יברכו כל העסקנים וכל הפעילים בארגון 'קדושת ציון'.

מי יתן וה' יזכה אותנו לגאולת השכינה, להתגלות השכינה ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן, ויישר חככם!

נאמר לעם ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". בימים אלו, יותר מכל, אנו מפנימים לעומק את התובנה הברורה הקושרת באופן מובהק את החוט המשולש: עניינה של התורה הוא שהיא ניתנה לעם, ועם הוא זה שצריך לקיים את התורה כ'ממלכת כהנים', לא כפרטים יחידים, כ'גוי קדוש'! והמקום שבו ניתן להקים את אותה ממלכת כהנים הוא - כמו שכתוב בכוזרי: בארץ ישראל.

ארץ ישראל! היא זו שמשוגלת לקיים בה ממלכת כהנים, של עם המנוהל לפי תורת לאהיו.

כשכ"ק מרן הלב שמחה מגור הגיע לבקר בעמנואל, בביקור מיוחד עם מסוק לפני כמעט ארבעים שנה, הוא התבטא: אלפיים שנה המתין השומרון לשמוע 'י-ה אכסוף'. ובסגנון זה זכינו גם לשמוע מהאדמו"ר הנתיבות שלום מסלונים. ארץ ישראל רוצה את העם שינהל בה 'ממלכת כהנים וגוי קדוש'!

ארץ ישראל מייחלת, משתוקקת, לשמוע עוד קצת 'י-ה אכסוף'. עוד שטיקל תורה, עוד בלאט גמרא, עוד זריעה ונטיעה ותרומוה ומעשרות, עוד יהודים שמפריחים אותה בדרך התורה, מתוך חיבור למהותה וערכי תורתה. היא מצפה לכם!

ב"ה זכינו, והעיר עמנואל הולכת ופורחת. היא גדלה מיום ליום ומחודש לחודש, מתמלאת באברכים מסולאים ונערי חמד, בילדי חיידר ובאנשי מעשה השמים אורחותיהם בדרך התורה. עוד ועוד קהילות מתיישבות בה, בתי מדרשות נפתחים בה, וקולו של הקב"ה נשמע ברמה בהרי השומרון. אני מזמין כל אחד ואחד לבוא ולהתרחם, לבוא ולנטוע אהלו במקום נוח, מלא בערכי תורה וחדור בשליחות לביסוסה של ההתיישבות התורנית בארץ הקודש. לצעוד עוד צעד אל אותה 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', אשר אנו פועלים ליצור, לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכיתניה.

ולסיום, שוב אשריכם, נאמני התורה, ומתוכה - נאמני עם ישראל וארץ ישראל, הזוכים להניף ברמה את דגל שלמות העבודה כרצון התורה. אשרי חלקכם! ובע"ה שנזכה כולנו להצלחה רבה בפועלנו, למען העם המניף את דגל תורתו בארצו.

על ארץ-ישראל, ממשלת הבגידה ושמירת השימיטה

הגאון רבי יואל שוורץ שליט"א

הקשר לארץ ישראל על דרך הרמז

ארץ ישראל בגימטריה היא תתל"ב, ללמד שצריך לתת את הלב לארץ ישראל, ובלי זה אין קשר אמיתי לארץ (על פי הסדר"ט בשם רבנו אפרים).

בכ"ט סיוון יצאו המרגלים לדרכם, גם ממשלת הניתוק מהעם והארץ משתדלת לקום בתקופה זו. דווקא בפרשת שלח - פרשת המרגלים - הלכה ונתרקמה לה ממשלת הבגידה בארץ-ישראל. והנה חטא המרגלים, שהיה 'וימאסו בארץ חמדה', ככתוב בספר קול התור, החליש לדורות את הקשר לארץ. לכן הוצרכנו לגלות בין האומות, כדי שהאומות ילמדו ממנו אמונה בה', כי מהארץ לבד לא היה די כוח להשפיע על העולם. וכן פירש הנצי"ב את הכתוב "סלחתי כדברך ואולם חי אני ה' וימלא כבודי את כל הארץ", שאמנם ה' מחל על חטא המרגלים, אולם כבר הקשר שלנו לארץ נחלש, ועמו הכוח הרוחני של הארץ, ולכן אי אפשר היה ללמד את העולם מכאן, ולכן גלינו לבין האומות כדי שילמדו מאתנו, וכפירוש הגמרא (פסחים פ"ג) את הכתוב (ישע"א ג) 'זורעתיה לי בארץ', כמו הזורע סאה כדי לקצור כמה כורים - כך הגלות נועדה להביא גרים.

אמנם, ניסה עם ישראל לתקן מיד חטא זה על ידי העפלה לארץ, אבל היא לא הייתה ראויה, כי הייתה נגד ציווי ה'. משה גם הזהיר אותם - "אל תעלו בהר... והיא לא תצלח". ואמנם אז לא הייתה תשובתם מקובלת, כי מאסו בארץ חמדה, אך לדורות - בוודאי התיקון לאותו חטא מתבטא במסירות נפש לעלות לארץ ולא לירוא מפני חוזקם של הגויים הנמצאים כאן.

ואכן, לפני הקמת המדינה, סגרו הבריטים את גבולות הארץ לפני היהודים, בניגוד למה

שהתחייבו בסן רמו בעת קבלת המנדט, להקים בארץ בית לאומי ליהודים, ואז החלה העפלה לארץ - עליה במסירות נפש על-אף התנגדות השלטונות האנגלים, והצליחו להגיע לארץ בדרך זו 115,000 יהודים.

וזו גם היוותה סיבה לעזיבתם את הארץ, כשנכשלו בהתנהגותם האכזרית בנוסעי אוניות 'אקסודוס', שהיו עליה 4500 פליטי שואה, שהגיעו לארץ והוחזרו בכוח לגרמניה הכבושה, וזה הסעיר את העולם, וכך הצטרף הדבר לעוד דברים שהקשו עליהם להחזיק בארץ, והביאו לעזיבתם אחר שהאו"ם החליט על תכנית החלוקה של הארץ בין היהודים והערבים.

לבאורה, מעשה ההעפלה במסירות נפש היה תיקון לחטא המרגלים וסיבה לחיזוק הקשר עם הארץ, אבל בעוונות לא כך קרה, וכמו שנכתב מתוך כאב בספר 'תולדות ארץ ישראל' תחת הכותרת 'זעקי ארץ לא אהובה', שאחר מאבק של מאה שנה יש מדינה, אך לא מולדת! אמנם הארץ מושכת אליה את היהודים באופן לא טבעי כמו שקרה בימינו, אבל בעוונות - גם רבים בקלות עוזבים את הארץ,

ואכן אין מולדת ליהודי, כמו שנאמר לאברהם - "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". והנה, סדר היציאה הטבעית ממקום היא הפוכה, תחילה יוצאים מהבית ורק לבסוף מהארץ, ומבאר המדרש, שנאמרה כאן לאברהם לא רק עזיבה גיאוגרפית, אלא גם עזיבה וניתוק נפשי מהארץ שבה גר, שהניתוק מהארץ קל יותר מאשר הניתוק מבית אביו. והדבר השפיע על עם ישראל בכל מקום, שאין לו קשר טבעי של מולדת למקום שבו נולד. וכך גם הקשר עם הארץ אינו קשר טבעי, אלא רוחני, והארץ מגרשת את מי שאינו ראוי לה, ככתוב בספר 'חסד לאברהם'.

לקדושת הארץ על ידי לימוד ההלכות של המצוות התלויות בארץ ולהתעמק בדברי רבותינו בשבחה של הארץ תוך קיום המצוות התלויות בה, במיוחד מצוות השמיטה, שבה תלויה גאולת ישראל באופן מיוחד כדלהלן.

שמירת שמיטה והמשיח

בדרך רמז מצאנו, כי המילה שמיטה בגימטריה עולה 364, והמילה המשיח בגימטריה עולה ל-363, וכשמוסיפים את האחד הכולל - גם היא 364.

החפץ חיים במאמרו 'תוכחה לכלל ישראל' (מונח נלקוטי ממכתים על עקבתא דמשיחא) אומר: "אמרו חז"ל (פיהרין 5) דבמוצאי שביעית בן דוד בא, פירוש - שבסוף שנת השמיטה מתעוררת תמיד התעוררות למעלה על דבר ביאתו של משיח בן דוד, שאז ביאתו קרובה מפני שאז שעת רצון לפני הקב"ה אם נהיה זכאים על ידי תשובה ומעשים טובים, אפילו שלא בדרגה גבוהה כל כך".

עוד כתבו גדולי ישראל, שאם החקלאים היהודים בארץ ישמרו שמיטה, יקרב הדבר את המשיח, כי זה יתקן את החטא של אי-שמירת השמיטה שהביא את הגלות, ככתוב (ויקרא טו ג) - לקראת השמיטה הבאה, ערך ד"ר מרדכי שומרון, האגרונום מטעם מכון התורה והארץ, מפגש עם 70 ראשי ערים ומועצות בכדי לבאר להם את חשיבות קיום מצוות השמיטה, ו-69 מתוכם בינתיים נענו והתחייבו לשמור שמיטה בגנים הציבוריים, ביניהם אנשים שבחיי היום-יום שלהם רחוקים מיהדות. יש לראות בזה התעוררות מלמעלה לקרב הגאולה.

גם חשבונות זמני הגאולה נמדדים לפי יובלות, עיין בסנהדרין צז, וכן לפי שמיטות, כמו עיקר חשבון ימי עולם, שהן ששת אלפים שנה הוי עלמא וחד חרוב. וגם סדר הגאולה נמנה לפי השמיטה, כמו שאמרו רבותינו סנהדרין צז - "בששית קולות בשביעית מלחמות ובשמינית בן דוד בא", היינו אחר גמר השנה השביעית מתחילה תקופה חדשה.

וזה גם בכלל מה שהעיר האדמו"ר מסאטמר על שינוי השם של הארץ, באשר שמו של דבר מבטא את מהותו, לכן כל שם הוא עניין של ההשגחה, כאמור (נלכות 1) - "אשר שם שמות בארץ". והנה בעבר, הארץ הייתה מכונה 'ארץ ישראל'! ואף הזכרת הארץ בפי היהודים לרוב הייתה רק מילת 'ארץ' בלי ישראל, והכל ידעו מה הכוונה. ועתה היא נקראת רק 'ישראל', בלי ארץ, ואמר על כך במליצה את הכתוב (יחזקאל ט) "על מה אבדה [מילת] 'הארץ' על עוונם את תורתך" - שהמדינה מסמלת התרחקות מהתורה, ר"ל.

ואכן, במקורות התורניים המילה 'ארץ' מודגשת בחשיבותה, וכבר דרשו רז"ל את הכתוב (נלכות 6) "ולבישה קרא ארץ" - שרצתה לעשות רצון קונה. וכתוב "ואתם תהיו לי ארץ חפץ", וכן "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ". וכן "דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת", שדרשו רז"ל את המילה 'ארץ' על הצדיקים, וזה כאמור משום שהארץ קשורה לצדיקים.

לעומת המילה 'ארץ', המורה על השייכות לארץ, השם 'ישראל', שהוא לשון שרה, ככתוב בטעם השם - "כי שרית וגו'" - מאפשר קשר למדינה גם לחיים בניכר, כמו היורדים לארצות הברית שיש [או יתכן שרק היה בעבר] לישראלים שהתישבו שם עיתון בשם 'ישראל שלנו', ללא קשר כלל לארץ, אלא תוך קשר מסוים למדינה.

הממשלה השמאלנית שמנסים להקימה רח"ל עומדת להיות מושבעת בזמן צאת המרגלים, וממשלה זו דומה לחטא המרגלים, שצירפו אליה את הערבים הרוצים רח"ל בגירושנו מהארץ, ובהם יהודים שרוצים שתהיה 'מדינת כל אזרחיה' ולא רק מדינה יהודית. והרי זה כמו המרגלים, שחטאו והזיקו לדורות עולם, כך לא יסולח לעולם לכל מי שנתן יד לפשע הזה.

יצירת קשר לארץ

כיוון שבעונותינו נוצר קירור להרגשת קדושת הארץ, עלינו לחזק בתוכנו את הקשר

מאד לצרוך את מה שיספקו מפירות הקדושים בקדושת שביעית על-ידי אוצר בית דין, אף אם בגלל הצורך המיוחד בעובדים נוספים בהשגחה יעלו הפירות יותר ביוקר. ובכך יזכו להיות שותפים בפועל לקיום מצוות השמיטה. ועוד יזכו לתוספת קדושה, שאם בכל שנה הפירות שגדלו בארץ מוסיפים קדושה לאוכל אותם, וכדברי הב"ח - כל שכן כשנוספה להם קדושה.

ולפני שנביא את דברי הב"ח נביא את הטור, שעליו הם מוסבים -

"ויש אומרים ונאכל מפריה ונשבע מטובה' בברכה מעין שלוש, ואין לאומרו, שאין לחמוד הארץ בשביל פריה וטובה, אלא לקיים מצוות התלויות בה"
(טור אור"ח סי' ר"ח ע"פ סוטה י"ד)

וכתב הב"ח שם: "ותימה, הלא קדושת הארץ הנשפעת בה מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת, גם בפירותיה שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ, כי על כן הזהיר ואמר בסוף פרשת מסעי "ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל", ואמר אם תטמא את חארץ נמשכת הטומאה גם בפירותיה היונקים ממנה וכבר נסתלקה השכינה מקרב הארץ אשר אני שוכן בתוכה - ממש בגוף הארץ, נסתלקה מפני הטומאה שטימאתם. ונמשך מזה, כי גם כן אנוכי מסלק שכניתי מתוך בני ישראל כי עד עתה היכל ה' המה בני ישראל, לפי שהשכינה הייתה שורה בתוכם מכהו, ועתה באוכלם פירות היונקת מטומאת הארץ נסתלקה השכינה, כי כשהטומאה נכנסת עם אכילת פירות בתוך בני ישראל, יוצאת כנגדה הקדושה מקרב ישראל. ועל כן ניהא שאנו מכניסים בברכה זו ונאכל מפריה ונשבע מטובה', כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע מטובה".

משמעות הענין של גמר תקופה כמוצאי שביעית מצאנו מודגש בגמרא תענית כט, האומרת שחורבן בית ראשון וחורבן בית שני היה במוצאי שביעית. גם בימינו היה להפך - מאורעות גדולים המקרבים את הגאולה, כמו הצהרת בלפור ותחילת מלחמת העולם השנייה, ארעו בסוף מוצאי שביעית, וסיומה של אותה מלחמה היה בסוף שנת שמיטה. מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים גם הן היו במוצאי שביעית. הפיגוע במגדלי התאומים היה בשנת השמיטה, ובמוצאי השביעית החלו האמריקאים להילחם בטרור האיסלמי בעולם.

הסכם אוסלו האומלל נחתם ערב שמיטה, שמו היה 'הסכם עזה וירחו תחילה', שבגימטריה שווה למילים

'היתר מכירה', כלומר - מכרתם את הארץ להפקיע את קדושתה, נמכרו גם חלקים ממנה לאויבים באופן ממש.

כיוון שקיום מצוות התלויות בארץ הוא דבר חשוב מאד, ראוי לאדם לקנות שדה שבו יקיים בעצמו את המצוות, או לפחות על ידי שלוחו, ובעיקר את מצוות השמיטה. ואפשר לקיים גם בעצי פרי שיגדלם בחצר ביתו. מי שאין לו שדה לקיים מצוות השמיטה, יוכל לקיים שותפות במצווה בעזרה לחקלאים השוכתים כמו שעושה קרן השמיטה. ועוד יקיים מצווה בעצמו על-ידי אכילת פירות השביעית בקדושה, ולפי ספר החרדים, ויש שהבינו כך גם בדעת הרמב"ן - מקיימים מצוות עשה באכילתם, ככתוב 'והיה לכם לאכלה'.

לכן, מי שחושב שעדיף לייבא פירות מחו"ל לא חשש שביעית, או שסובר כדעת הבית יוסף שאין קדושה בפירות שגדלו בשדות נכרים ומעדיף אותם - הוא מפסיד את הזכות להיות שותף בפועל במצוות השביעית. לכן חשוב

על שום אדם כי ממאס הוא בישוב הארץ, חס לזרעו של אאע"ה!"

ואף תושבי חו"ל אשר אין בידם לקיים את המצווה במקום בו הן נמצאים יכולים להשתתף במצווה במתן עזרה לשומרי השמיטה, כך כתב הגאון רבי אליעזר דויטש מבאניהד (מונח נחמילת ספר בית ירד"י) – "ואנחנו יושבי חו"ל הננו מחויבים לתמוך ידי עובדי אדמה בארה"ק שיוכלו לשבות בשביעית, ואומר אני דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, וכבר רמז לנו הכתוב כי יבוא זמן ועת אשר תקוים מצוות שמיטה אפילו אם לא נהי' בארצנו ארה"ק כמ"ש בפ' בחוקתי – 'אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם בארץ אויבכם' וגו', הכתוב צוח כי אפילו אם נהיה בארץ אחרת מכל מקום תרצה הארץ שנת השמיטה, ובאיזה אופן נוכל לקיים מצות שמיטה אפילו בגלות יושבי גולה – רק שנהיה מסייעים לאחינו יושבי ארה"ק לקיים מצות שמיטה, וממילא יקוים ג"כ 'אז תרצה הארץ', כי הארץ הקדושה משתוקקת שישראל ישבו עלי' בקיבוץ גלויות בקרוב". הרי שגם תושבי חו"ל יש להם להשתתף בשמירת מצוות השמיטה.

ישנם השואלים, מדוע עדיפים פירות מאוצר בית דין מפירות שגדלו בשדות נכרים, מלבד ההפסד הנזכר שאין בהם את אותה מעלה באכילת פירות הקדושים?

[א] **בעיית הפיקוח על הגדל בשדות הערבים** – נושא הפיקוח על הערבים המגדלים בשדות שלהם היה תמיד נושא שוועדות השמיטה היו צריכות להתמודד עמו. תחילה עליהם לברר את הבעלות על הקרקע אם היא באמת שלהם ואינה חכורה מיהודים, ועוד ידוע שהרבה ערבים הם בני יהודיות רח"ל, וקשה לברר מי באמת הוא נכרי.

[ב] **ואחרי** כן היה מוטל עליהם צורך לפקח לבל יערימו ויביאו סחורה יהודית ויפזרו אותם בתוך השטחים כאילו הם גדלו שם. ואם תמיד הייתה המשימה לא קלה, הרי בימים של אינתיפאדה, ואפילו בקרב הערבים

ועל גידולים שגדלו בשמיטה כתב האלשיך (ויקרא כה) – "...איני אומר לך 'תשבות הארץ' בלבד, כי אם 'שבת שבתון יהיה לארץ' – שהוא, כי הויה של שבת שבתון יהיה לה – מושפע בה.

ואותו השבת הוא שבת לה', כי ממנו יתברך היא ההויה אשר תתהוה בה, כי גם הוא יתברך יש לו שייכות בדבר מעין שבת בראשית, שיש לכל איש נפש יתירה מאתו יתברך, כי כאשר בשבת בהיות לאיש נפש יתירה מעולם משולל יחס מלאכה ועל כן יתחייב את ראשו אם יעשנה, כך הארץ בשנה זו – אם בימים שהותרה לך מלאכה שהיא בחול תעשה בה מלאכה, אתה פוגם בשפע קדושת שבת הנשפע בה מעולם העליון שאין בו שייכות מלאכה,

אף על הפירות הגדלים בה באותה שנה נאמר 'והיתה שבת הארץ לכם לאכלה' הרי אין אוכלים אלא פירות הארץ ולא את שבת הארץ, אלא קדושת השבת נכנסת גם לפירות שביעית".

קריאת הרדיב"ז למען שתיית יין ש"ש שמיטה

"אחינו ב"י המצפים לביאת משיחנו בב"א! בידכם להחזיר השמיטה לארצנו הק', קנו את היין של שביעית מכל א"י על קידוש והבדלה כמבואר בפנים הספר, מלבד שתשתו היין בקדושת שביעית אשר לא זכינו לזה מסיום חורבן בית מקדשנו, עוד תחזקו בזה את הישוב ולא כמו שהרשעים המבלבלים את העולם אומרים שהישוב הישן מתנגד להישוב החדש, חלילה לחשוד את ישראל קדושים בזה, פוק וראה שההיתר להוציא לחו"ל פירות שמיטה לאחר שנתקיים הביעור בארץ כמה פלפלו בזה, ועניינם הרואות שגדולינו בירושלם ובחו"ל כמו הגאון הגדול המפורסם שתורתו מברכה עליו הרב האבד"ק ברדי, והגאון המובהק האבד"ק דאמבראווא מאוד עמלו ובדוחק רב הסכימו להתיר, והוא אך למען חזק הישוב. ובאמת יהיה הצלחה רבה לבעלי הכרמים בהמושבות שרירוחו הרבה מזה ומה דעתם של גדולי ישראל הללו כי הוא אך ורק מובן להגדיל הישוב וחו"ר אין חשד

בשום קטע מהשדה גם אם נבדקו קטעים אחרים משדה מסוימת ונמצאו כשורה. הקפדה יתירה זו נתגלתה כהכרחית בהזדמנויות רבות מול הניסיונות הבלתי נלאים של המגדלים הערבים לרמות ולהונות, לדוגמא: מצאו המשגיחים המומחים בשדה מסוים שנזרע חזרת, כי בחלקו של השדה נקבר הירק באדמה וכוסה בעפר ואינו נשרש כלל. ברשת המודיעין שנפרשה בארץ התברר, כי הם קנו כמויות רציניות של חזרת בקרית ביאליק ולא התעצלו להכניסם לתוך האדמה אחר שלמדו שבאופן אחר לא יוכלו להערים ולהתחמק מעיניהם הכולשות והבוחנות של המשגיחים"

לאור עובדות אלו, בוודאי ישנם חששות מרובות כיצד יהיה אפשר לסמוך על הערבים ביו"ש אף אם יש מקום לומר שנצטמצם החשש שייבאו הערבים האלו מתוך המדינה ירקות משום ההסגר. הרי ידוע, כי סוחרי ירקות ופירות ישראלים מתגנבים לקנות מיו"ש למרות ההסגרים ואיסור הכניסה לארץ, ובודאי אפשר למצוא

דרך להבריח ירקות לשם. ונראה, שמצד הדין נחשב הדבר כספק על כל היבולים שנמצאים בידי הערבים בלא השגחה, ואם כן לכאורה כבכל ספק יש ללכת אחר הרוב של הגידולים בשוק, והם הרי גידולים של יהודים שנעשו באיסור, ויתכן שמעיקר הדין הם אסורים. אמנם ישנה דרך לפתור בעיה זו על-ידי שהערבים יגדלו רק זנים מיוחדים שאין היהודים מגדלים אותם, אולם לא בכל מין ניתן לעשות פתרון זה.

[ה] הפיקוח בעת אינתיפאדה או פרעות: הפיקוח על השדות ביו"ש ואף

תושבי הארץ, כמו שהיו פרעות ביהודים שנקלעו לכפריהם - הבעיה מחמירה פי כמה.

[ג] נציטט בזה מחוברת של העדה החרדית מן השמיטות הקודמות, כשעדין לא הייתה האינתיפאדה והפרעות, ושם נכתב - "שטעות היא בידי אלו החושבים שקניה אצל ערבים מבטיחה שהסחורה כשרה, וכי לעיתים היה המצב שבעיר העתיקה שבירושלים מכרו הערבים מאה אחוזים סחורה יהודית".

[ד] ועל הצורך בפיקוח הדוק נכתב שם כך - "במשך כל שנת השמיטה התגלה, כי רבים מהערבים מציעים סחורה משלהם בו בזמן שאת הסחורה קנו בשדות יהודים מחללי שביעית רח"ל. סוחרים ערביים היו מחזירים בלאט סחורה יהודית לשדותיהם הם ופזרום על הקרקע כדי לזכות במחירים המופקעים שדרשו עבור יבוליהם. נסיון הערמה גם זה, גרר בהכרח את תגובת ועד השמיטה, שהתבטאה בעירנות עליונה וקפדנית

ביותר מצד המשגיחים שפקחו עין ופסלו כל תוצרת שלא היו המשגיחים נוכחים מתחילת הקטיף או הלקיטה עד להבאת הסחורה לסיתונאים ומשם לחנויות שבפיקוח הבד"צ. הבעיות היו בעיקר אלו השגרתיות, צוותות של עשרות משגיחים יצאו לילה לילה לשדות ולמטעים ברחבי הארץ להשגיח על לקיטת הירק בשדות הערבים. לקראת אור הבוקר, כבר היו המשגיחים פרוסים בשדות המשגיחים, קיבלו תדריכים מפורטים על צורת הגידולים של מיני הירק השונים כדי לדעת על מה לפקח ועל מה להשגיח. הוראות מחמירות ניתנו; לא לזלזל

בעקבות הספר הקדוש 'אם הבנים שמחה'

ליקט: הרב בצלאל גנז

[פרק שלישי]

ע"י סערת הגלות שתקפה עלינו, נתבטלה הישיבה מבית מדרשי. כי ביום שפרצה בעם הפרעות חמסו ורמסו כל קדש. נתגרשו התלמידים בני הישיבה מחדר הורתם, ונשארתי

לבדי מתבודד במחשבותי על חורבן ישראל וחורבן הקהילות שנעשה בימינו, על מה עשה ה' ככה ומה חרי האף הגדול הזה. ונתתי לבי לתור ולחקור בקורות ימי חיי עמנו אשר ניתן בכור שאון הגלויות והשמדות בארצות הגויים זה כשתי אלף שנים. ואם כי מעולם לא עסקתי בשאלות כאלו, כי מעודי מימי נעורי שתול הייתי בבית אהים והייתי טמון וחבוי בארבע אמות של הלכה, והשי"ת זיכני ללמוד וללמד ולחבר חיבורים אשר נתקבלו בעולם, וגדולי הדור שבחווהו ב"ה, ומעולם לא לקחתי לי פנאי

להתעניין בעניינים הנוגעים לשאלת החיים [כלומר עיסוק בצרכי הכלל, בג.]. של כלל אומתנו הקדושה, כי הוא מצווה שאפשר להיעשות ע"י אחרים, ואז נאמר "כל חפצין לא ישוו בה" ואין לבטל לימוד התורה בשבילה. אבל כעת בתוך ההפיכה הגדולה, אשר א"א לצמצם המוח בהוויות דאביי ורבא ובהלכות עמוקות, וגם כי תלמידי נתגרשו ממחיצתי ואין לי עם מי לצאת ולבוא במו"מ של הלכה, נתעוררה בקרבי השאלה הנאמר בדניאל: "עד מתי קץ הפלאות". והלא אנו עומדים כבר סמוך לערב יום השישי וכתוב (זכיה יד ו) "והיה

רבינו בהקדמתו השניה לספרו כותב על המהפך שהתרחש אצלו ביחס לבנינה של ארץ ישראל וחשיבותה המעשית האקטואלית בזמננו.



"על שבר בת עמי אשר קרה לנו בימים אלו [שנות השואה], אשר הגלות גברה ונעשה לנו כבית הכלא וכבית השבי אשר כולה איתנייהו ביה. כדכתיב (יזמיה טו ז) - "אשר למות למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי". וכל המאוחר קשה מחברו, כמבואר בב"ב (סב) ... ונגדע כל קרן ישראל, ומימיהם של ישראל לא הייתה צרה כזו. אמת, כבר היה לעולמים תקופות קשות לישראל, אבל מקומות חלוקות ושונות. והיה לאבותינו מקום פליטה למקום אחר. אבל באופן רחב

ומתפשטת כזו בכל ממלכות אירופא אשר מעולם הייתה מרכז היהודים, וכל גדולינו וחכמינו ממנה יצאו במאות שנות האחרונות. ועתה נהרסה, וערו ערו עד היסוד בה, ואין מקום פליטה. כי כל המדינות שבעולם סגרו שעריהן מפנינו, והמה סגור ומסוגרת אין יוצא ואין בא, כזה לא הייתה זולת בימי המן הרשע.

וכעת שהגיעו ימים שאין בהם חפץ, נטרד מוחי מצרת הדור מלהעמיק בהלכות קבועות כדרכי מעודי כי צריכא שמעתתא צילותא, ועוד זאת כי

המדברת מבנינה של ארצנו הקדושה, ולהרימה מעפרה, ולעורר אהבה וחבה בלבבות אחינו בני כלל כל אומתנו הקדושה מגדולינו ועד קטנינו. לכסוף ולהשתדל לשוב אל ארץ אבותינו ולא להשאר פה בארצות הגלות. וכמבואר במ"ד לך לך (טו ט) - 'מוטב ללון במדבריות של א"י ולא ללון בפלטיות של חו"ל'. וכל המלקות שלקינו בגלויות הוא רק לעורר אותנו לשוב לארצנו הקדושה.

ובתוספתא דע"ז (פרק ה הלכה ג) אמרו בפסוק - "ונטעתי בארץ הזאת באמת" (ירמיה לז מ) - אינם עליה, אינם נטועים לפני באמת, לא בכל ליבי ולא בכל נפשי". עכ"ל. והוא פלא, דהקב"ה אומר דכשאינן ישראל בא"י, אינם דבוקים בלבו ובנפשו. וממילא לא יפלא בעינינו מה שנעשה אתנו בזמנ"ז ועל מיעוט השגחתו עלינו. כיוון דאין אנו דבוקים בכל לבו ובכל נפשו בהיותנו בארץ העמים. אכן כשנשתדל לשוב עליה, אז תיכף נהיה דבקים בו בכל לבו ובכל נפשו כמבואר בכוזרי (ט"ז ס' טז).



לעת ערב יהיה אור", ועיין שם ברש"י, דקודם שיגמרו אלף שנה יהיה אור נוגה. וכמדומה שכבר הגענו לזה השיעור ועדיין בן ישי לא בא.

ועל כורחך שיש איזה מונע מאיתנו שמעכבת את הגאולה. והחייב עלינו להתבונן עליה, לידע ולהכיר את אותה המניעה המעכבת עלינו את הישועה מגלות החל הזה, כדי להסירה מאתנו ולסקל המסילה לפני משיח צדקנו שבוא אלנו במהרה בימינו לחלצנו ממיצר ולאוקמא שכיתא מעפרא.

זאת נתתי אל ליבי לדרוש ולחקור במקצוע זו עד היכן שידי יד כהה מגעת, בעזר החונן לאדם דעת.

וזאת הרהיבני לתור ולחקור בענין התעכבות הגלות, ולחבר חיבור הנוכחי בעה"ל. ולהשמיע דעתי ברבים ללמד עצה ודעת את עמנו בני" מה לעשות לקרב את הגאולה העתידה במהרה בימינו.

וקבלתי זאת עלי בנדר בעת צרה. ומאחר שאסור לאחר מלקיים הנדר שנדר בעת הצרה, על כן קרבתי אל המלאכה אחר שמצאתי קצת מנוחה מיום בואי לכאן עיר הבירה, ולחבר הספר שנדרתי

המשך מאמר הגאון רבי יואל שוורץ שליט"א

המלך ע"ה כשהביאו לו מים לשתות מבאר בית לחם תוך סיכון חייהם, והוא אמר (שמואל ב כג י) - "חלילה לי ה' מעשות זאת הדם האנשים ההולכים בנפשותם ולא אבה לשתותם ויסף אותם לה". וכתב הרד"ק שם, שהיה חושב בנפשו, אילו שתה אותם, כאילו שתה דמם, כי בנפשותם הביאום.

ככפרים של ערבים בתוך המדינה הוא בלתי אפשרי מבלי ליטול סיכון רב, בפרט משום שצריך להיות בשדות כבר בלילות, וקשה להשיג את שמירת הצבא על כל שדה ושדה. משום כך, אין אפשרות לפקח, והבל בגדר פיקוח נפש, וכמו שאמר לי מרן הגאון רי"ש אלישיב זצ"ל.

[ו] דעת החזון איש - שלא כהב"י, שיש לשמור בקדושת שביעת גם הגדל בגידולי נכרי. אם כן, ודאי עדיף לצרוך מה שגדל אצל ישראל כפי ההלכה. ■

יש להוסיף עוד - אם יקרה, חלילה, שיהיו מי שיצאו לפקח בשטח מחוסר ידיעת חומרת המצב, יש מקום לאסור את השימוש בגידולים אלו משום מידת חסידות, וכמו שעשה דוד

ונכבדה עם סיפוק גדול, אשר מורא עולה על ראשם אם ילכו לא"י יתרופף מצבם. וכעין זה כתב בספר הברית (מ"א מאמר ט' פרק טו) בהתמרמרו על אריכות הגלות כ"כ זמן רב, עיי"ש.

ועיין דברי חיים על חנוכה דכתב, דאדם רואה רק מה שהוא רוצה לראות. וע"כ מי שהוא משוחד מן איזה דבר בטל ממנו כח הכרעה לשפוט אמת. ולאנשים כאלו אפילו יביאו להם אלף אלפים ראיות מן התורה, לא יועילו כלל להטות לבם אל האמת, וכאשר כבר אירע ליהושע וכלב עם המרגלים.

על כן, דברי בספר זה מכוונים רק לאדם הרוצה לשמוע האמת כאשר הוא. והמה יתנו אזן קשבת למילי

ואיני אומר קבלו דעתי. ורק בדרך מו"מ של הלכה באתי פה, ומי שירצה לסתור דברי יסתור, רק בראיות מוכחות מדברי חז"ל כאשר אני הבאתי. ואז אתווכח עמו בזה כאשר יד ה' עלי טובה. אבל אם יבואו אלי בדברים בדויים גרידא בלי ראיות מחז"ל, איני שומעים להם

האמורים פה.

ואיני אומר קבלו דעתי. ורק בדרך מו"מ של הלכה באתי פה, ומי שירצה לסתור דברי יסתור, רק בראיות מוכחות מדברי חז"ל כאשר אני הבאתי. ואז אתווכח עמו בזה כאשר יד ה' עלי טובה. אבל אם יבואו אלי בדברים בדויים גרידא בלי ראיות מחז"ל, איני שומעים להם כמבואר במבי"ט הנ"ל.

ובאמת תנועה זו דעליה לעלות ולשוב לא"י לאו חדשה הוא. אך יען שהיה אז תקופת החירות לישראל והיו יושבים בארצות הגולה בשלום ובשלווה, לא היטו אז לדבריהם הנאמרים בשלהבת י-ה. ועיין רש"י בקידושין סט, דבימי עזרא אלו שישבו בשלווה בגולה לא עלו עמו, רק העניים והמדוכאים עלו עמו.

ועיין "סדר הדורות" (מ"א ערך ה"א ע"פ) שהביא בשם רבינו הסמ"ע, שראה בספר מעשה ניסים לרבינו אליעזר מגרמיזא בעל הרוקח, דעזרא שלח אגרות לכל ערי הגולה שיעלו אתו לא"י, ובא מכתב כזה גם למדינת אשכנז לעיר ווארמס שדרו שם ישראל, והשיבו - "שבו אתם בירושלים הגדולה ואנחנו נדור פה בירושלים הקטן". כי היו

ברם. צריך לי להודיע, שדברי ערוכים אל האדם הישראלי אשר רוצה לידע האמת לאמתו בדרך יוכוח ומו"מ של הלכה. כי גם עניין הקץ הוא דבר הלכה כאשר דרשו חז"ל בשבת (ק"ט) - "דבר ה' זו הלכה, דבר ה' זו הקץ". הורו בזה, שגם במה שנוגע לקץ הוי כדבר הלכה שצריך ויכוח של חכמים בזה.

כאשר גם הגה"צ רבי עקיבא יוסף שלזינגר מירושלים כתב כן בפ' הנפלא בתנא דבי אליהו (וויטא טו), ולא יגרע הלכה זו דקץ משאר הלכות התורה שיתווכחו חכמים בזה בהוכחות מתורתנו הקדושה מה לעשות בזה. ולמה יגרע הלכה זו דבנין הארץ משאר הלכות התורה? מה גם הלכה זו שנוגע לכבוד ה' ולכבוד אומה הקדושה ולכבוד ארצנו הקדושה, וזה בונה וזה סותר

עד שיתבררו הדברים כשמלה. והש"ת יתעלה בכך כמבואר בתשובת מב"ט (ק"ט). ושם במבי"ט כתב, דגם להסתור צריך להביא ראיות ולא לסתור בפיתומי מילי בעלמא ובלי ראיות.

ועל כן, מי שהוא משוחד מעיקרא בדבר ולא יראה האמת ולא יודה לדברינו, ולזה לא יועיל כל ראיות שבעולם. כי הינם מוכים בסנוורים, והנגיעה שבקרבם יעורר עיניהם ויכחישו אפילו דברים ברורים כשמש. כי מי לנו גדול ממרגלים אשר הפסוק העיד עליהם שאנשים כשרים היו, ואעפ"כ יען שהיה נגיעת הנשיאות טמונה בקרבם כמבואר בזוהר (שלח קמ). ובש"ל"ה (פרשת שלח א' ט"ז) בארוכה, שהיו יראים שאם יבואו לא"י יאבדו נשיאותם - מאסו בארץ חמדה והתעו אחרים עמם, עד שגרמו לנו גלות החיל הזה כמבואר בחז"ל. ויהושוע וכלב התחילו להתווכח עמם ולהוכיח להם שמשא אמת ותורתו אמת, ואמרו "עלה נעלה" והאריכו בטענות והוכחות שיצליחו, כאשר כתב רש"י ז"ל, ואעפ"כ לא הועילו בטענתם לנצחם, יען שהמרגלים היו משוחדים בהנגיעה שהיה טמון בלבם.

וכמו כן הוא בזמננו וכך לזה יש רבות טוב ולזה עסק טוב או פאבריק טובה או משרה טובה

תחילה בארץ הזאת כדאיאת בזוהר". עכ"ל הקדוש.

ועמדתי משתומם על המציאה הזאת, כי ראיתי בה מעין תשובה מהשמים על השאלה שהצגתי בראש דברינו, עד מתי קץ הפלאות שהש"ת מעבד עלינו הגלויות, עד בניינה של א", לדברי הקדוש הנ"ל שהיה בעל רוח הקדש והיה לו מדריגת גילוי אליהו כידוע. ופוק חזי מה שכותב עליו רבינו ה'דברי חיים' (אבטע"ו) (ס'ק' 67) וז"ל: "וראוי משנת חסידים לסמוך עליו, ובפרט ידוע שדברי ה'משנת חסידים' הוא מהאר"י ותלמידיו או מדברי גדולי המקובלים הראשונים בבירור בלא טעות. ולכן אל יזוז מדבריו. אשר ידוע שכל דבריו

המה כסולת נקיה, וממנה אין להסיר". עכ"ד. ודי לנו בעדותו של רבינו הק' מצאנו על גדלותו שכל דבריו הוא כסולת נקיה וממנו אין להסיר. והלא הוא כתב בפ' שכה יהיה בביאת משיחנו שיבוא בבי"א. היינו **שהקב"ה ימתין עם הגאולה עד בנין ארצנו בבתים ואילנות**. ובעת שרואים שא"י נבנית והולכת, יש להכיר בו סימן טוב לגאולה. כה הם דבריו של ראש המקובלים האחרונים, אשר כל דבריו ברוח הקדש נאמר כאמור. ומאן ספיין ומאן יהיר בזמננו לחלוק עליו. וכעת בימינו בשנים האחרונות, שבאמת נבנתה חלק גדול מהארץ במידה גדולה, ונעשה באמת לארץ פוריה, לפי דברי המקובל הנ"ל יש להכיר בו סימן דגאולה.

ועל כן טובא יש להפליא על מה שיש מקצת מן החרדים על דבר ה' המתנגדים לזה, והדבר כמעט משוקק ומתועב בעיניהם. ואין זה רק כדברי הקדוש ר' אליהו מגריידין שהבאתי לעיל (הפועק מכחז נליקוט הקידס ג.ג.) שהוא מצד הקליפה שגוברת עליהם לעכב בדבר, יען שהיא יודעת שבבנין הארץ יהיה סופה.

עכ"פ הראיתי לדעת לכל אחינו בני" בגולה, שעתה הגיע ביותר העת להשתדל בכל מאמצי כוחנו לעזוב את ארץ העמים ולשוב לארצנו הקדושה ולעסוק בבניינה, ובזה נקרב את ביאת משיחנו בב"א.

חשובים מאד בעיני השרים והערלים והיו עשירים גדולים וישבו שם בשלום ובשלווה. והביא שם בשם הסמ"ע, שעל כן שכחים גזירות גדולות וקשים בארץ אשכנז, ובקהל וורמזיא יותר משאר הקהילות. כי בחורבן בית ראשון באו ונתישבו שם, ואחרי כלות שבעים שנה כתב עליהם עזרא שיבואו ג"כ לשם ולא עלו. עיי"ש.



זה נמי הטעם שנעשה בימינו בעמנו בארצות האלו. כי קול דודי דופק לעורר אותנו לחמוד לשוב לארצנו. ואחרי כל זאת הנעשה אתנו בימים הקשים האלו, אין ספק שימצאו דברינו שדה פוריה לעורר בלבות אחינו

בני" בגולה לחשוך ולכסוף לשוב לארץ חמדה של אבותינו. וישימו את לבם על דרכיהם פה בגולה שאין בכל עסקיהם ברכה, שכל עמלם בא עשוי ונטל מידם, ולא די שגזל ממונם ורכושם מידם, גזל גם את גופם וחייהם מהם, כידוע מהמעשה הנעשה עמנו במדינות אירופא. ובעת כזה וודאי ישמעו לי.

עוד זאת מצאתי בהון עשיר לרבינו בעל. משנת חסידים, שכתב על המשנה דסוף סוטה "והגליל יחרב" בזה"ל: "יחרב מבתים, כדכתיב. ועריכם יהיו חרבה". וכאשר זיכני השם לעלות לא"י פה צפת תוב"ב שהוא ארץ הגליל בשנת תע"ח, עיני ראו ולא זר איך בעוונותינו הרבים כן היה. כי כולו מלא בתים וחרבות. אבל ת"ל שמחתי כי ראיתי בשני שנים שנתעכבתי שם שמדי יום ביום בונים אותם. ואומר אני שזהו סימן לביאת הגואל במהרה בימינו. שאם היה בא בהיותו חרב, לא היה מקום לדור גלויות הנקבצות. וכן מצינו בביאה ראשונה שאמרו רז"ל (מדרש מנחות ג'לח) שעייב הקב"ה את ישראל במדבר ארבעים שנה, כדי שבמשך אותו זמן תחזור הארץ לאיתנה מאילנות ובנינים שהרסו ועקרו האמוריים ביציאת מצרים. כי סבורים היו שיכנסו לארץ מיד, כדי שימצאו אותה חרבה. ומשחזר הארץ לאיתנה, הכניסם לארץ. וכה יהיה בעזר ה' ית' בביאת משיחנו שיבוא בב"א, שיתגלה

שמיטה בזמן הזה

הפתרון ההלכתי־משפטי הכי נכון לקיום מצוות השמיטה בהידור בזמן הזה
שליחות־נאמנות לקיום מצוות השמיטה ע"י רכישת יחידת קרקע חקלאית פרטית בטאבו

ומרן שר התורה שיבדלחט"א הגר"ח קנייבסקי שליט"א. הם הביעו את התפעלותם הרבה מזיכוי הרבים העצום ומתחייתה של המצווה הנדירה.

מצווה בהידור

רבים עלולים לטעות כי פעילות האגודה הינה פשוטה וקלה, אך במציאות הדרישות לקיום המצווה בהידור הופכות את המשימה לקשה ומורכבת. די אם נבין כי בשביל לקיים את המצווה בהידור צריך רוכש הקרקע להיות בעל הקרקע הלכתית ומשפטית, ולכן אגודת שמיטה רוכשת בשליחות המבקש את הקרקע ורושמת את הקרקע על שמו בטאבו בנאמנות ע"י אגודת שמיטה, דבר המצריך פרוצדורה משפטית מורכבת ע"י עורך דין. גם סוגיית הקרקע עצמה לא קלה היא, על מנת שהמבקש לקיים את המצווה יהיה בעל הקרקע צריך למצוא עבורו קרקע פרטית ולא קרקע השייכת למינהל מקרקעי ישראל אשר בפועל הם בעלי הקרקע ורק נותנים בחכירה את הקרקע למי שמשלם.

כיום, במדינת ישראל 93% מהקרקעות הם קרקעות מינהל, מה שהופך את הקרקע הפרטית לנדירה ומבוקשת במיוחד. וגם אחרי שנמצאה הקרקע הפרטית ישנם מספר דרישת הלכתיות וטכניות כגון שתהיה בשטחה של ארץ ישראל המקראית, שתהיה קרקע חקלאית ולא מיועדת להפשרה לבניה, שיהיו בה גידולים וכמובן שתהיה מיועדת למכירה. ורק אחרי כל התהליך המייגע הזה מתחיל התהליך הממושך לגיוס קבוצת הרוכשים לקרקע.

איך זה עובד?

לאחר ההצטרפות, יצטרך המבקש למלא טפסים להשלמת הרכישה הכוללים הסכם

מצוות השמיטה

היא אחת מן המצוות הנדירות והמיוחדות בתורה, למצווה זו ייחלו דורות לזכות לקיימה בשנות הגלות. אבל גם בימינו תמיד נדמה לנו כי מצווה זו לא שייכת לנו. המצווה עצמה רלוונטית רק לחקלאים ולעובדי האדמה ולמי שברשותו דירת גן ופיסת אדמה לגינון ביתי. אבל את רובנו זה פוגש בפרקטיקה של פח שמיטה לנוהגים, אוצר בית דין ופולמסים על היתר מכירה. וכאן הבן שואל, למה? למה שכל אחד מאיתנו לא יזכה לקיים את המצווה הנדירה הזאת ולזכות בהבטחת התורה של "וצוית את ברכתי" למען מטרה זו - לזכות כל יהודי מעם ישראל לקיים את מצוות השמיטה בהידור - הוקמה אגודת שמיטה.

אגודת שמיטה

אגודת שמיטה הוקמה ע"י הרב שמחה מרגליות, תוך כדי לימוד ענייני שמיטת קרקעות לקראת שנת השמיטה שהתקרבה בשנת תשס"ח על מנת לזכות את כל מי שיחפוץ לקיים את מצוות השמיטה בפועל, באמצעות יחידות קרקע שירכשו על ידי גוף מסודר וימכרו למעוניינים. ראשי האגודה פנו אל עמוד ההלכה הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, אב"ד שערי הוראה ורבה של מערב בני ברק להשלמת הבירורים ההלכתיים הנדרשים, על מנת לאפשר לעם ישראל לקיים את מצוות השמיטה בהידור, ומאז הפך הגרש"א שטרן שליט"א להיות מורה הדרך ההלכתי של 'אגודת שמיטה'.

עם הקמתה של אגודת שמיטה נועד עמוד ההלכה הגרש"א שטרן שליט"א עם גדולי הדור הגר"ש וואזנר זצוק"ל בעל הישבת הלוי, הגרמי"ל לפקוביץ זצוק"ל ראש ישיבת פוניבז' לצעירים

דבר ועל דעתו נצעד. שאלות הלכתיות מורכבות נתקלים ראשי האגודה בכל נושאי שמיטה, איזה סוג קרקע הכי נכון לקנות? מה עדיף לגדל בקרקע? מה הם האופנים לקיום המצווה לכל השיטות ובהידור, ועל הכל עונה ומשיב להם הגאון הגדול שליט"א.

ליזוי משפטי

כולנו יודעים כמה דבר מסובך ומורכב בפן המשפטי לקנות דירה, הרים של מסמכים, חתימות, רישומים בטאבו וכ"ו אז תתארו לכם כמה מסובך ומורכב שמדברים על אלפי רכישות כאלה. לצורך כך שגר הארגון את שירותיו של עו"ד משה מורגנשטרן המלווה את פעילות הארגון משפטית, ודואג לכל פרט ולכל סעיף שיבוצע גם על פי דיני המדינה.

ליזוי מקצועי

לצורך קיום המצווה ולייחד לכל רוכש יחידת קרקע ספציפית, מלווה את הארגון גם מודד מקצועי אשר משרטט ומנפה את כל הקרקע, ובכך יכול כל רוכש לדעת היכן ממוקמת יחידת הקרקע אותה רכש. גם חקלאים מלווים את הארגון ומשתפים

בידע אותו רכשו במשך שנים ומסייעים בקבלת ההחלטות של ראשי הארגון בכל הנוגע לדיונים על סוג הגידולים וטיבם.

נאמנות והודעת נאמנות. בהצטרפות זו הינו ממנה את אגודת שמיטה כינאמן לרכוש עבורו ובשליחות יחידת קרקע ייעודית אותה מיה

מודד מקצועי. בהמשך, מושלם ההליך הקנייני, ההלכתי והמשפטי, וכל יחידת קרקע נרשמת בטאבו על שם כל מצטרף. מצטרף אשר רכש יחידת קרקע מקבל תעודה ואסמכתא בציון חלקו המדויק בקרקע. במקביל חקלאים מטעם אגודת השמיטה מעבדים את הקרקע במהלך השנה השישית כדי לקיים את "השבועית" תשמטנה ונטשתה" בשנה השביעית. ואכן, לקראת השמיטה שלוחי הרבנים מתייצבים בקרקע למעמד הפסקת העבודה ופתיחת השערים לכל דורש עם תליית שלט המכריז על הפקר: בתהליך זה זוכה המצטרף בשתי מצוות עשה מן התורה, בכל רגע ורגע במשך 365 ימות השנה השביעית: מצוות "תשמטנה ונטשתה", ומצוות "ושבתה הארץ". בקיום מצוות יקרות ונדרות אלה המצטרף זוכה להתברך בברכת יציאותי את ברכתי שירות מפי הגבורה, ובסיום שנת השמיטה, מוכרת האגודה את הקרקע בשליחותו!

ליזוי הלכתי

זכינו ובראש אגודת שמיטה עומד עמוד ההלכה הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א רב מערב בני ברק. על פיו יישק כל



אבא, אַנחנו גם יכולים
לזכות לקיים את המצווה
הנדירה של השמיטה?

בוודאי, אפילו בהדור.
עם קרקע בבעלותנו ממש!

רוכסים יחידת קרקע חקלאית פרטית וספציפית למשך שנת השמיטה תשפ"ב

זוכים להבטחה מפי הגבורה 'וציויתי את ברכתי' כבר בהצטרפות 'בשנה השישית'

נרשמים בטאבו בנאמנות למשך שנת השמיטה תשפ"ב ע"י אגודת שמיטה

מפקירים בכניסת השנה עם שלט הפקר ומשביתים את השדה ממלאכה

מקיימים את מצוות השמיטה 'והשביעית תשמטנה ונטשתה' 'ושבתה הארץ' בהידור!

בשנת השמיטה הזו מקיימים את המצווה הנדירה בכל חומרותיה ודקדוקיה לכל השיטות
בהכוננתו המלאה של עמוד ההלכה הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א
ובברכתם והמלצתם של מרגן ורבנן גדולי הדור!

לא שכירות, לא שותפות ולא קניין לזמן. בעלות אמיתית בטאבו!

מסלולי הצטרפות:
אמה / ד' אמות / ד' על ד' אמות

החל מ-אמה

89
ב-1 בחודש
12X חודשים



להצטרפות טלפונית או לתיאום סוכן עד הבית:

074-7087717

www.shviit.co.il | info@shviit.com

ניתן להצטרף גם בעמדות 'נדרים פלוס'

"נעשה אדם נאמר בעבורך"

[מספיקי האסון במידון]

הרב בצלאל גנז

נציגיו והסדרים מתקבלים ע"י רוב. אם יתברר שהסדר אינו טוב או אינו רצוי לציבור, תמיד יכולים נציגי העם שמייצגים את הרוב לשנות. והם עצמם עומדים למשפט הציבור והבוחר כל תקופת זמן. הסדר זה אינו מכריח בוודאות שתמיד תתקבלנה ההחלטות הצודקות ביותר, ותמיד יש 'חורים', ויש מי שמנצל את ה'חורים', אבל זו האפשרות הפחות בעייתית שישנה. לכן אף אחד אינו רוצה לחיות במקום לא דמוקרטי.

מה צריכה להיות ההתייחסות שלנו כבני תורה לסדרים שקובעת המדינה נכל מדינה] כדי שתהיה אפשרות לבני אדם לחיות זה לצד זה. האם יש בהם ערך עצמי [ואין כוונתנו דווקא לחוקים הנוגעים לפק"נ כמו חוקי תעבורה, אלא לכלל הסדרים] וחשוב להשתתף ולהתחשב בהם ולסדר את חיינו בהתאם לאותם סדרים, או שמאחר וסדרים אלו אינם ע"פ תורה, הם אינם מעניינינו, כמובן שנוזהר שלא להתפס ולהענש, אבל מעבר לכך זה לא נוגע לנו. עבורנו, די במשפטים שהתורה נתנה בין אדם לחברו.

ביחס לשאלה הראשונה נעיין בדברי החינוך על מצוות מעקה בפרשת 'כי תצא' (מלוה מקמו) -

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו". כותב החינוך -

"**להסיר** המכשולים והנגפים מכל משכנותינו. ועל זה נאמר 'ועשית מעקה לגגך'."

פרשת מירון, שזעזעה כל נפש יהודי, העלתה מחשבות ותהיות שהתערבבו ונבללו זו בזו.

מעבר למחשבות על מה שאנו צריכים להתעורר על מה עשה ה' ככה לנו ומה חרי האף הגדול הזה, וכמובן מבלי להטיל שום שמץ ובדל של אשמה על הזולת וודאי לא על הנספים, לא נוכל להמלט ממחשבות ושאלות שעולים בקרב כולנו.

שאלה ראשונה:

האם חובת האדם להזהר מסכנה בדרך הטבע, היא רק 'גזרת הכתוב', אבל אינה מועילה מצד עצמה, שהרי באמת כבר נגזר על האדם בר"ה כל מה שיקרה לו במשך השנה, ומעשיו [הטבעיים]

אינם מעלים ואינם מורידים, אלא שהתורה גזרה שאנפ"כ אדם יכלכל את מעשיו ע"פ דרך הטבע [כדרך שרגילים לומר בענין ההשתדלות בפרנסה, שכל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה, אלא שנגזר שיעשה איזה 'כלי' לקבלת המזונות], או שמא דרכי הטבע משפיעים בפועל על מציאות האדם גם בשעה שלא שנגזר עליו כן מראש, ולכן חובת הזהירות היא מוכרחת מצד עצמה, ולא רק כ'גזרה' של השתדלות.

שאלה שנייה:

כל מדינה [בין של גויים ובין של יהודים] קובעת לעצמה סדרים והנהגות כדי שיוכלו בני האדם לחיות זה לצד זה ללא שיהיו שקועים במריבות תמידיות וחששות ללא סוף מפגיעת השני. מכיוון שדעות בני אדם שונות וכל אחד מציג ומבין סדר אחר, בדמוקרטיה מצאו דרך שהעם בוחר את

עצם היותו מצד טבע הבריאה משועבד לחוקי הטבע. והטבע פועל בו את פעולתו, ומי שאינו מתחשה בהם אינו יכול להתקיים למרות שמצד עליון יש לו עוד שנים רבות ובריאות - ב.ג.ג.]

ואמנם יהיו קצת מבני האדם אשר המלך חפץ ביקרם לרב חסידותם ודבקות נפשם בדרכיו ב"ה, המה החסידים הגדולים אשר מעולם אנשי השם, כמו האבות הגדולים והקדושים, והרבה מן הבנים שהיו אחריהם כמו דניאל חנניה משאל ועזריה ודומיהם, שמסר ה' הטבע בידיהם. **ובתחילתם** היה הטבע אדון עליהם, **ובסופו** הגדול התעלות נפשם - נהפוך הוא. שהיו הם אדונים על הטבע. כאשר ידענו באברהם אבינו שהפילוהו לכבשן האש ולא הוזק. וארבעת החסידים הנזכרים ששמו אותם "לגו אתון נורא יקידתא", "ושער ראשהן לא התחרך".

ורוב בני האדם בחטאם לא זכו אל המעלה הגדולה הזאת.

ועל כן תצוונו התורה לשמור משכנותינו ומקומותינו לבל יקרנו מות בפשיעויותינו, **ולא נסכן נפשותנו על סמך הנס.**

ואמרו ז"ל: שכל הסומך על הנס, אין עושין לו נס.

ועל הדרך הזה תראה רוב עניני הכתובים בכל מקום. כי גם בהלחם ישראל מלחמת מצווה על פי ה', היו עורכין מלחמתן ומזיינין עצמן ועושין כל ענינים **כאלו יסמכו בדרכי הטבע לגמרי.**

[הדברים הנ"ל כתובים כמה פעמים גם ברמב"ן על החומש עיין במדבר יג ב - ב.ג.ג.]

וכן ראוי לעשות לפי הענין שזכרנו.

ואשר לא יחלוק על האמת מרע לב, יודה בזה.

עד כאן לשון החינוך.

[בדברי החינוך יש כאן ביטוי חריג ומוקצן - מי שחולק על הדברים הוא רע לב! - ב.ג.ג.]

הרי שלדעת החינוך הכרח ההתחשבות בחוקי הבריאה, אינם 'גזרת הכתוב', שלמרות שאינם משפיעים כי הכל נגזר מראש יש להתחשב בהם, אלא בדיוק להיפך!

והענין הוא, שנבנה קיר סביב הגגות וסביב הבורות והשיחין ודומיהן, כדי שלא תכשל בריה לפול בהם או מהם.

ובכלל מצווה זו, לבנות ולתקן כל כותל וכל גדר שיהיה קרוב לבוא תקלה ממנו. וזה שהזכיר הכתוב "לגגך" - דבר הכתוב בהווה.

ולשון ספרי: "ועשית מעקה לגגך" - מצוות עשה!

משרשי המצווה:

לפי שעם היות הקב"ה משיגח בפרטי בני אדם יודע כל מעשיהם, וכל אשר יקרה להם טוב או רע בגזרתו או במצוותו, לפי זכותו או לפי חובו, וכענין שאמר ז"ל 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה',

אעפ"כ, צריך האדם לשמור עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם.

[ה'חינוך' בא להפריך דעה מושרשת הטוענת שכל מה שקורה לאדם גם אם זה באשמתו, הרי שזה אליבא דאמת בהשגחה פרטית, וכך היה ראוי לו מחמת עוונותיו, אלא שיש, גזירת הכתוב 'שאעפ"כ צריך השתדלות בדרך הטבע - ב.ג.ג.]

כי ה' ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שתהיה האש שורפת, והמים מכבין הלהבה. וכמו כן **יחייב הטבע** שאם תפול אבן גדולה על ראש איש, שתצפץ את מוחו. או אם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ, שימות.

והוא ב"ה חנן גופות בני האדם ויפח באפיו נשמות חיים בעלת דעת לשמור הגוף מכל פגע. ונתן שניהם הנפש וגופה בתוך גלגל היסודות והמה ינהגום ויפעלו בהם פעולות.

ואחר שה' שעבד גוף האדם לטבע, כי כן חייבה חכמתו מצד שהוא בעל חומר, צווה לשמור מן המקרה. **כי הטבע שהוא מסור בידו יעשה פעולתו עליו אם לא ישמר ממנו.**

[במילים פשוטות - מי שנכנס למקום סכנה ונפגע ר"ל, אין זה בגלל עוונותיו או בגלל שמראש נגזר כן עליו, אלא זה קרה לו מחמת

ומלבד זה [כלומר מלבד הצורך במערכת של ישוב מדיני] לצורך חיי היום יום] צריכים אליהם [למערכת שפטיה] עוד לסיבה אחרת, והיא: העמיד חוקי התורה על תילם ולהעניש חייבי מלקות וחייבי מיתות ב"ד העוברים על חוקי התורה, עם היות שאין באותה עבירה הפסד יישוב מדיני כלל [כלומר מערכת להעמדת חוקי התורה על תילם לאותם חוקים שאינם שייכים לסידור בין בני אדם]

ואין ספק, כי בכל אחד מהצדדים [בשתי המערכות] יזדמנו שני עניינים. האחד יחייב להעניש איזה איש כפי המשפט צודק אמיתי [הוא משפט התורה], והשני - שאין ראוי להענישו כפי משפט צודק אמיתי, אבל יחייב להענישו כפי תיקון סדר מדיני וכפי צורך השעה [כפי הדוגמא שיביא בהמשך].

והשנית ייחד כל אחד מהעניינים האלו לכת מיוחדת. וציווה, שיתמנו שופטים לשפוט המשפט הצודק האמיתי [דהיינו משפט התורה], והוא אמרו 'ושפטו את העם משפט צדק'. כלומר, בא לבאר לאיזה דבר יתמנו ובמה כוחם גדול, ואמר שתכלית מינויים הוא כדי לשפוט את העם במשפט צודק אמיתי בעצמו, ואין יכולתם [סמכותם] עובר ביותר מזה.

ומפני שסידור המדיני לא ישלם בזה [כלומר, חוקי התורה לבדם לא תמיד מספיקים לסדור המדיני] לבדו, השלים הש"ת תיקונו **במשפט המלך**.

הר"ן מביא בהמשך דבריו דוגמא לדבר - רוצח שהרג ללא התראה או לאחר כדי דיבור מההתראה, שע"פ 'המשפט הצודק האמיתי' שהוא משפט התורה, אמנם אין סמכות לב"ד להורגו, "אבל אם לא יעשו העוברים כי אם על זה הדרך [בהגבלת חוקי התורה], יפסד הסידור המדיני לגמרי, שיתרבו שופכי דמים ולא יגורו מן העונש, ולכן צווה הש"ת לצורך ישוב העולם ותיקון סידורו - במינוי המלכות".

הקב"ה שעבד את האדם תחת חוקי הבריאה, כלשון החינוך, ואי התחשבות בהם תגרום שחוקי הטבע [שהם עצמם רצונו ית' בהנהגה זו וכמאמר הקדמונים "הטבע - בגימטריא אלהים"] יפעלו את פעולתם על האדם ויזיקוהו גם כשלא נגזר עליו.



ובהתיחס לשאלה השניה:

האם אכן דיני פרשת משפטים בלבד, הם מספיקים לחיים מסודרים בין יהודים?

הרי לכאורה לפי דיני חו"מ, אדם שניזח דוקרנים על כביש מס' 1 ויזיק בתוך שעה אחת אלפי כלי רכב, יהיה פטור [עכ"פ בדיני אדם] וב"ד לא יוכל לעשות לו דבר, שהרי 'כלים פטור בבור' ???

או למשל, אדם שייכעס על חברו, יכסה את בית חברו בכיסוי בד או ברזנט, וישרפו, ויהיה פטור, שהרי 'טמון פטור באש' ???

היתכן דבר כזה?

על מדוכה זו עומד הר"ן בדרשותיו דרשה יא על הפסוק "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך **ושפטו את העם משפט צדק**". רש"י פירש שזה ציווי על מי שמעמיד דיינים [לא ציווי לדיין עצמו, שזה כתוב אח"כ - 'לא תטה משפט'] - "מנה דיינים צדיקים ומומחין לשפוט צדק".

אבל הר"ן מפרש אחרת:

"אבל בעיני פשט הכתוב הוא כך. ידוע הוא, כי המין האנושי צריך לשופט שישפוט בין פרטיו. שאם לא כן איש את רעהו חיים בלעו והיה כללו נשחת.

וכל אומה צריכה ישוב מדיני, עד שאמר החכם, ש'כיתות הליסטים הסכימו ביניהם היורש'.

וישראל צריכים לזה כיתר האומות.

ומפני זה אפשר שימצא בקצת משפטי ודיני האומות מה שהוא יותר קרוב לתיקון הסיודור המדיני, ממה שימצא בקצת משפטי התורה, ואין אנו חסרים בזה דבר. כי כל מה שיחסר מהתיקון הנזכר - היה משלימו המלך.

הר"ן מסיים וקובע, שבכל זאת מעלת משפטי התורה גדולה על מעלת חוקי האומות גם כשהם מסודרים יותר, כי במשפטי התורה חל עלינו הדבקות והשפע האלהי. וזוהי הכוונה בפסוק "ושפטו את העם משפט צדק" - להמשיך עלינו את השפע האלהי בשופטנו במשפטי התורה. ולכן גם נקבע מקום מושב הסנהדרין בלשכת הגזית, במקום בו 'נראה השפע האלהי', ככתוב - "ועשית על-פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא" - מלמד שהמקום גורם "עזרה ורעו" (פסוק).

למדנו מדברי הר"ן, כי יש צורך לעם ישראל גם במערכת של 'סידור מדיני' בתחומים של בין אדם לחברו, שהתורה אינה 'מכסה' כביכול, הגם שאמנם על ידם לא נמשכת דבקות בו יתברך והחלת שפע אלהי, אבל סידור החיים בבחינת דרך-ארץ שקדמה לתורה, פותר בעיות שבמשפטי התורה לא נמצא להם פתרון.

לסיכום - התורה אינה מתקיימת למרות מציאות העולם הזה, אלא מורכבת ובנויה לפי מציאות העוה"ז ובהתאם אליו מתוך כוונת הרצון העליון מלכתחילה, והנהגת הטבע של חוקים קבועים ומחייבים, היא רצונו של הקב"ה. ודווקא בעולם הגשמי הזה מתגלה כבודו ית' ע"י התורה, וכנוסח ברכת חז"ל 'ומפליא לעשות' בהסבר הרמ"א בסיומנו: "ששומר רוח האדם בקרב וקושר דבר רוחני בדבר גשמי".

[תגובות: GANZBBB@GMAIL.COM]

למדנו מדבריו, שישנן שתי מערכות. מערכת של 'משפט צדק אמיתי', שהיא מערכת חוקי התורה, אמנם היא 'מוגבלת' בכך שא"א להפעילה מעבר לגדרים שהתורה אמרה [כמו ברצח ללא התראה], ומערכת שניה של 'סידור מדיני', הנצרכת גם לעם ישראל, שהיא מסורה למלך, והיא אינה מוגבלת.

הר"ן מגדיר הבדל עמוק יסודי נוסף בין המערכות:

"שכמו שנתיחדה תורתנו מבין נימוסי האומות במצוות וחוקים אין עניינם תיקון מדיני כלל, אבל הנמשך מהם הוא 'חול השפע האלהי באומתנו והדבקו בנו', בין שיראה הדבר בעינינו [יובן הדבר] כענין הקרבנות וכל הנעשה במקדש, בין שלא יראה, כיתר החוקים שלא נתגלה טעמם. מ"מ אין ספק, שהשפע האלהי היה נדבק בנו וחל בפועלים ההם, ואם [גם אם] היותם רחוקים מהיקש השכל.

זהו שנתיחדה בו תורתנו מנימוסי האומות, שאין עליהם עסק בזה כלל [אצל האומות לא שייך ענין חול השפע האלהי כלל], כי אם בעניין תיקון קיבוצם (רק עניין הסיודור המדיני).

ומוסיף הר"ן, שכמו שחוקי המקדש והקרבנות עניינם כמובן הוא רק החלת השפע האלהי על ישראל, גם המשפטים שבין אדם לחברו שנכתבו בתורה כלולים משני העניינים: "הם משותפים בין סביבת חול העניין האלהי הוא באומתנו ותיקון עניין קיבוצנו. ואפשר שהם פונים יותר אל העניין אשר הוא יותר נשגב במעלה, ממה שהם היו פונים לתיקון קיבוצנו [כלומר ענין החלת השפע האלהי הוא מרכזי ועיקרי יותר ממעלת הסיודור המדיני]."

והסנהדרין היה יכולתם לשפוט את העם במשפט אמיתי וצודק בעצמו, שימשך ממנו הדבק העניין האלהי בנו (בין אם) ישלם ממנו לגמרי סידור עניינו ההמוני [תועלת מדינית] או לא ישלם.

התגשמות נבואות חזון ישיעיהו

הרב חיים דוידוביץ'

בזה הוא המשך ישיר לעדות שירת האזינו, כפי שאמרו חז"ל על חזון זה.

לבן, אף כי רוב המפרשים בארו כי המקראות האמורים של תוכחה הם ולא של נחמה, כי עיקר המכוון בהם הוא הנקמה מן הפושעים [א] - חז"ל, לעומתם, נצמדים לקבלתם ולדרשתם, כי מקראות נחמה המה, כמבואר בכמה מקומות [ב].

הבולט שבהם הוא דברי הגמרא המפורסמים במגילה (י"ד:) בענין סדר ברכות תפילה העמידה, וז"ל:

"ומה ראו לומר קיבוץ גליות לאחר ברכת השנים, דכתיב: 'ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא' (יחזקאל לו טו). וכיון שנתקבצו גליות - נעשה דין ברשעים, שנאמר: 'ואשיבה ידי עליך ואצרף כבר סיגידך' (ישעיהו א כה), וכתיב: 'ואשיבה שפטיך כבראשנה' (סס טו). וכיון

כמאמרים הקורמים התבאר ענין חזון ישיעיהו שבפרק א', שהוא אזהרת הנביא על מימוש עדות האזינו, כאשר בד בבד הוא מבטיח את ישועתם שתבוא אם יזכו ויעשו תשובה, ואף אם לא יזכו ולא יעשו תשובה - מובטחת ישועתם הגשמית ותקומתם הרוחנית. במאמר זה נקיים את אשר הבטחנו להראות אלו הן הנבואות שאנו זוכים לחזות בהתממשותן.

דעת חז"ל נכסס קיבוץ גליות בחזון זה

בארנו, כי החל מן המקרא הזה - (א טז) "לכן נאם ה'אֱדוֹן ה' צָבָא-אוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוּא אֲנִיחֵם מִצָּרִי וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבָיךָ" - ועד תום החזון, מתנבא ישיעיהו, כי ישועתם של ישראל מובטחת מכל מקום גם אם לא יזכו להגאל ולהוושע מצד מעשיהם, ומחמת קשיות ערפם שלא לחזור בתשובה. ובארנו, כי גם

[א] וכן דעת ר"ן שועיב [תלמיד הרשב"א] בדרשותיו (נמצד), וז"ל: "כן מצינו לנביאים, שמתחיל הקדוש ברוך הוא בתוכחות עמהם ובפורענות ומסיים בנחמות עמהם. וכן מצינו בישיעיה שהתחיל 'הוּא גוי חוטא קציני סדום עם עמורה', ואמר מיד - 'לכן נאם האדון וגו', 'ואשיבה ידי עליך', 'ואשיבה שופטיך וגו', 'ציון במשפט תפדה'".

יצוין, כי הרמב"ן (ספר הגאולה מילת הפערה שני) כתב, כי החלק הראשון של ספר ישיעיהו נאמר על תנאי לימי חזקיהו המלך, ונדרחו לימות המושיה. ונמצא, כי נבואות אלו נאמרו בלשון המשתמעת לשני פנים, לימי חזקיהו ולימות המושיה. בזה מבואר המעם שלא נזכר בהם ממש לשונות של גלות, כיון

[א] ראה מה שכתב מהר"י קרא לפרש 'הוּא אֲנִיחֵם מִצָּרִי' - "צרוי הם הנזכרים למעלה בענין משמשי מטבעות נחושת מצופין כסף, ומערבי יין במים, ושירי סוררים, וחברי גנבים, ואהבי שוחד, ורדפי שלמונים - אוי להם שאפרע מהן והניחוחי חמתי בהם והנחמתי. 'ואנקמה מאויבי' - הם הנזכרים למעלה". ובסגנון זה פרשו רש"י, רד"ק, אבן עזרא, אברבנאל, מצורת דוד והמלבי"ם.

[ב] כמאמרם בפסיקתא דרב כהנא (פסוקא טו ס"י ב'): "ורבי נחמיה אומר, 'הוּא אֲנִיחֵם מִצָּרִי' - שתיים, 'ואנקמה מאויביו' - שתיים, אלו ארבע מלכות".

ישראל, הבין מזה הרמב"ן, שנאמרה כאן הבטחה על גאולת ישראל שתבוא מכל מקום גם בהעדר התשובה. הרי, שנקמת ה' בגויים וישועת ישראל הגשמית קודמת לתקומתם הרוחנית המתפרשת החל מן המקרא וְאַשְׁיְבָה יָדַי עָלֶיךָ.^[א] (כס).

ואכן, בספר 'דבר יום ביומו'^[ב] (סדר היום, סי' קיח) כתב, שקיבוץ הגליות אכן כלול בפסוק זה, שנאמר 'אנחם מצרי ואנקמה מאויבי', וז"ל: "יש לומר בפשוט, דראיתו היא מקרא הקודם לזה: 'אנחם מצרי ואנקמה מאויבי', וזה קיבוץ גליות, ותיכף לזה נאמר 'ואשיבה ידי וגו' ואסירה כל בדיליך', הרי שאחרי קיבוץ גליות עושה דין ברשעים. וחילי דילי היא קרא מפורש בישעי' סג ד: 'כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה', הרי נקמתו של הקב"ה באויבי עמו היא הגאולה"^[ג].

אולם דומה, כי חז"ל עצמם פרשו את קיבוץ הגליות הרמזו בנבואה זו במקום אחר. והוא, כי לא מדובר רק על קיבוץ גליות למקום אחד, אלא לקיבוצם לארצנו, וכנוסח ברכת 'תקע בשופר': "וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו". ואין הכוונה רק לקיבוץ לתוך הארץ, אלא לקיבוץ שבמרכזה ירושת הארץ והורשת יושביה, וכך

שנעשה דין מן הרשעים - כלו המינים, וכולל זדים עמהם, שנאמר: 'ושבר פשעים וחטאים יחדו ועוזבי ה' יכלו' (סס כט)."

מבואר בדברי הגמרא, כי חז"ל למדו במקראות אלו, שהדין ברשעים מיועד להיעשות לאחר קיבוץ גליות^[ד]. ונתקשו המפרשים, היכן אנו רואים במקראות אלו שהדין ייעשה לאחר קיבוץ גליות^[ה].

ישעיהו מתנבא על קיבוץ גליות שיהיה יחד עם ירושת הארץ והנקמה בגוים

והנה במאמר הקודם בארנו, כי הישועה הגשמית של ישראל מוזכרת בפסוק 'הוי אַנְחָם מְצָרֵי וְאַנְקָמָה מְאוֹיְבֵי', כפי שהתבאר שם, כי מאחר והישועה הבאה כאשר ישראל הם במצב של 'לא זכו' היא משום שמו הגדול המחולל בגויים - 'פי רָאָה ה' אֶת עֲנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְחַק מְאֹד וְאָפְסוּ עֵצוּר וְאָפְסוּ עֵצוּב וְאֵין עֶזֶר לְיִשְׂרָאֵל' (מלכים ב' י"ב ט) - לכן באה ישועתם של ישראל על-ידי הנקמה בגויים. אין הכוונה לנקמה גרידא ללא גאולת ישראל, כשם שבשירת האזינו מבוארת רק הנקמה בגוים, ואף-על-פי שלא נאמר במפורש שיושעו

'צר' הוא המריע לגוף, וה'אויב' לנפש. זהו שאמר 'אנחם מצרי', רצה לומר שיעשה בהם דין אבל יתנחם מלעשות בהם כלה. אבל 'אנקמה מאויבי', 'ואשיבה ידי עליך', רצה לומר מקודם 'אנקמה מאויבי' היינו שאר האומות, ואחר כך 'ואשיבה' וגו' "ובעני זה כתב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ע (פני דניק, דברים ל"ח ט"ז), 'יעין שם'.

[א] מאת הגאון רבי חיים קנאללער זצ"ל. יצא לאור בראשונה בשנת עת"ר בפרעמישלא, ומאו דרפס עד היום בכמה מהדורות. הספר מעוטב בהסכמותיהם של הגה"ק מהרש"ם מבערואן וצוק"ל ובני הגה"ק רבי יחזקאל שרגא האלברשטאם ז"ע משינאווא (שנתן את הסכמתו לספרים קודמים שהוציא לאור).

[ב] ראה עוד מה שכתב הרש"ש שם לחרץ: "ג"ל דקבוצ גליות נרמז ב'ואסירה כל בדיליך', דבגלות אנתנו מופרדים ומובדלים זה מזה, וגם בינינו לבין השי"ת, ובקבוצם יסורו המבדילים".

שמתחילה ויעדו הנבואות להתקיים ללא גלות. מעתה, אלו ואלו דברי אלהים חיים, מפרשי המקרא המתמקדים בביאור לשונו של מקרא, מפרשים אותם כפי שהיו מתפרשים בימי חזקיהו, ואילו חז"ל, שהם מורי הדרך לעתיד, מפרשים אותם על העתיד לבא. [זאת בנוסף לכלל היסודי שעליו הרחבנו בהקדמה (גליון ז"ע, עמ' 26, משפ"ב), ולפיו המציאות היא הפירוש המכריע].

[ג] רש"י והמור (י"ב ט"ז סי' קיח) כתבו, שהכוונה היא שעל-ידי ישעיהו דין ברשעים, ויעמדו השופטים כבראשונה. אמנם בח"א מהרש"א כתב, כי על ידי העמדת שופטים כבראשונה יעשה הדין ברשעים.

[ד] ראה ח"א מהרש"א: "ומיהו קצת קשה, דהיכן מוזכר בהני קראי דמיתיי קיבוץ גליות למימר דדין ברשעים תולה בקיבוץ גליות, ואין לומר 'ואשיבה שופטיך' גו' משמע ליה קיבוץ גליות, דא"כ בהך ברכה גופה דהשיבה שופטינו כו' מוזכר נמי קיבוץ גליות".

[ה] וכן כתב הגה"א בפירושו: "ההפך בן 'צר' ל'אויב', כי

לְגַדְכֶם זָרִים אֲכָלִים אֹתָהּ וְשָׁמְמָה כְּמִהֲפַכְתּוּ זָרִים,
וְנוֹתְרָה בְּתִצִּיּוֹן כְּסָפָה בְּכֶרֶם כְּמִלֹּנָה בְּמִקְשָׁה
כְּעֵיר נְצוּרָה, לֹלֵי ה' צָבֹ-אוֹת הוֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד
כְּמַעֲט פְּסָדִם הָיִינוּ לְעַמְרָה דְּמִינֵנוּ" (ו-1). ואילו
התנאי שהעמיד כדי שנגאל באופן של 'זכו', לאמר
- "אם-תֵּאבְדוּ וְשָׁמַעְתֶּם טוֹב הָאָרֶץ תֵּאֲכַלְוּ" - לרוב
חשכת הגלות, עדיין אי אפשר
לומר שחזרו בניס אל חיק
אביהם שבשמים בתשובה.

ואולם עינינו ועיני אחינו
זוכים לראות, כי אף שמרוב
עווננו איננו יכולים לומר
שאנו במצב של 'זכו', אף
על פי כן הגדיל להינו עלינו
חסדו, הניף ידו החזקה, גאלנו
משעבוד מלכיות, קִבְּצָנוּ
מארבע כנפות הארץ לארצנו,
והוריש לנו את הארץ על ידי
עקירת דורו והכנסת דורו.
והן הראנו ה' להינו את כבודו
ואת גדלו ואת ידו החזקה,
ויעש למען קדש שמו, אף גם
זאת גמלנו שקידש את שמו
לעיני גוים כאשר בית גאים
נִסַּח ה' וַיִּצַּב גְּבוּל אֲלֻמְנָה, ונפרע
לנו מצרינו בגשם ושילים
- מלכיות גרמניה ורוסיה
שנגדעה קרנם ונשפלה
רוממותם. זאת, מלבד נקמת
ה' באומות שהעזו להטיל
כסותם בין לביא לביאה האומות
בשעה שנזקקים זה עם זה, הלא המה האומות
הערכיות שהוכו שוק על ירך.

מעתה, הרי לנו שמתקיים בנו מקרא שנאמר
להבטחת הגאולה הגשמית מכל מקום, גם אם
לא ישובו ישראל בתשובה, כמה שנאמר: "לְכֹן
נָאִם הָאֲדוֹן ה' צָבֹ-אוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוּא אֲנַחֵם
מִצְרַי וְאֲנַקְמָה מֵאֲוִיבֵי", שכאמור נכלל בו קיבוץ
גליות, ירושת הארץ והנקמה בגויים. וככל

אמרו בפסיקתא (דרב כהנא, אביה, פסקא טו סי'): "לכן
נאם האדון ה' צב-אות אביר ישראל'. א"ר שמואל
בר נחמן, כל מקום שנאמר 'נאם האדון' - עוקר
דיורין ומכניס דיורין. בנין אב שכולם - 'הנה
ארוך הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בירדן'
(יהושע ג' 6), עוקר כנענים ומכניס ישראל".

הרי שהתנבא ישעיהו,
שכאשר תבוא ישועתם של
ישראל בשעה שלא יזכו
להיגאל מחמת עצמם, יהיה
תחילה קיבוץ גליות וירושת
ארץ ישראל באופן של 'עוקר
דיורין ומכניס דיורין', כאשר
בד בבד יתן ה' נקמתו בגויים
הצוררים והאויבים שהתגאו
על ישראל ועל ה', להיפרע
מהם, להשפילם ולהכניעם.

כיון שמקראות אלו
מיעדים הבטחת הגאולה בעת
שיהיו בני ישראל במצב של
'לא זכו', יוצא אפוא, שדברי
הגמרא במגילה בענין סדר
הגאולה, לפיהם תחילה יתנו
הרי ישראל את ענפיהם וישאו
את פרָם, ואחר כך יתקבצו
הגליות, שבכלל זה ירושת
הארץ, ורק אחר כך יחל
תיקון קומתו הרוחנית של
עם ישראל - כל זאת מדובר
כאשר ישראל הם במצב של
'לא זכו', כיון שהם מתבססים
על מקראות אלו.

**'אנחם מצרי ואנקמה מאויבי' - נבואה
שהתגשמה בדור האחרון**

כאשר נבוא לבחון אלו מהיעודים שהתנבא
עליהם ישעיהו בחזון זה התקיימו, הרי שלרוב
עוונותינו התקיימו בנו תחילה נבואות התוכחה
בעת החורבן ושנות הגלות הארוכות, כאמרו
- "אֲרָצְכֶם שָׁמְמָה עָרִיכֶם שָׁרְפוֹת אֲשֶׁ אֲדַמְתֶּכֶם

לרענן את ההסתכלות, לחזור ליסודות

הרב יהודה אפשטיין

עקרוניים, שורשיים. ואם נרד לשורשם, נבין היכן אנחנו נמצאים כעת, מי לנו ומי לצרנו, ומפת המאבק על הארץ הזאת תתבהר.

בנט הוא לא רק אדם. הוא מושג. הוא קונספט. הוא סמל. הוא מייצג ציבור של חובשי כיפות, אשר הווי חייהם, שיגם ושיחם, צריכתם התרבותית, החברה אליה הם משתייכים – כולם נטועים עמוק בתוך החילוניות הישראלית המבחיילה. חילוקי הדעות הפוליטיים המדומים שבין בנט ללפיד הם דברים משניים בעיני כל אחד מהם, דברים שאין בהם ממש. שניהם שואפים לאותה מדינה חילונית ליברלית מערבית, בנט רוצה להדביק על אותה חילונית כיפה של חצי גרוש, ולפיד גם את זה לא, אך זה גם לא מפריע לו. הוא הרי 'עשה היסטוריה' כעת בכך שהמליך לראשונה במדינת ישראל ראש ממשלה חובש כיפה, ולא נראה שזה מזויז למישהו מהשמאל, אף מהחלקים האנטישמיים ביותר של השמאל.

בנט אמר את דעותיו בכל הזדמנות, ולכן אין להתפלא כלל על המהלך שלו עכשיו, שכן לפיד וחבורתו הם 'שותפיו הטבעיים' של בנט. הוא פוגש אותם באירועי תרבות, במוסדות ההשכלה, בכל מקום בו מתחככים להם יחדיו החילונים והלייטים. הפלא העצום בעיני הוא על אותם אנשים מקרב קהל יראי ה', אשר ראו בבנט שותף, אשר סברו שהוא שייך אלינו באיזשהו אופן, חלקם אף היו מוכנים להיות אתו במפלגה אחת. אני מקוה, שעם התבהרות הדברים כעת, כולם יפקחו את עיניהם ויבינו, שהאיש וכל מה שהוא מייצג – לא שייכים אלינו.

וכאן אני מגיע לנקודה העיקרית, שחשובה יותר מכל דבר אחר – **בארץ ישראל היום ישנם מאות אלפי יהודים, מאות רבות של אלפים,**

בעת כתיבת הדברים, נראה על-פניו, כי שונאי ה' ותורתו הצליחו בסיוע אויבי ישראל וכמה פוליטיקאים ערובים מתוך מה שמכונה 'הימין' להקים ממשלה, אשר כל תכליתה קעקוע של כל ערך יהודי והפיכת מדינת ישראל למדינת כל אזרחיה. תימה גדולה יש לי מפלגת בל"ד, אשר אינה תומכת בממשלה, אשר מגשימה את מאווייה העמוקים ביותר, אך כמובן – אין זה מענייננו לעסוק במה שעובר בראשם של צוררי ישראל בני השפחה הבזויים.

מה שמעסיק אותנו, כמו תמיד, הוא ההסתכלות התורנית על המאורעות, והמסקנות העולות לכך עבורנו, ציבור יראי ה', המייחלים למלכות בית דוד, לבנין בית חיינו ולגאולת עולמים. והדבר הראשון שמזדקר לעינינו הוא הבריור הצרופ שנעשה כאן ביחס לגבול שבין היהודים הנאמנים למתיוונים, אותו מאבק שבזמן החשמונאים פרץ במלוא עוזו, ומאז ועד היום הוא פושט צורה ולובש צורה, והוא אשר יכריע אם הגאולה השלמה תבוא בחסד, בהדר ובתפארת, או חלילה תוך יסורים קשים, אשר כבר רבותינו האמוראים אמרו עליהם "ייתי ולא אחמיניה", יסורים שאינם הכרחיים אם רק נשמע בקול ה'.

אינני שותף לאלו, הסבורים שנ. בנט וכנופיייתו 'בגדו' בציבור הנאמן לה', ולעמו, לארצו ולתורתו. אמנם היו כאלו שטעו לסבור, כי אף הם שייכים לציבור זה, כי גם להם חלק ונחלה בה' ובעמו, אך מי שלא טחו עיניו מראות ידע לכל אורך הדרך, כי הם לא שייכים אלינו באמת. כבר בעת 'ברית האחים' הקודמת של בנט עם לפיד אהוב-נפשו, הוא ציין כי ב-70% מהדברים יש בינו לבין לפיד תמימות דעים. לא מדובר בהסכמות פוליטיות. מדובר בדברים הרבה יותר

ואגודת 'קדושת ציון' גאה להיות מהגורמים ומהזרזים של אותו תהליך. זה תהליך שלא נעשה ביום אחד, במשך עשרות שנים היו אלו גחלים לוחשות מתחת לפני השטח, אבל כיום רואים בכל מקום כיצד יראי ה' מבינים, שלא ניתן עוד להתנהל כמו בעיירה במזרח אירופה לפני מאה שנה. סיפורי המעשיות אודות כך שהמדינה תתפרק תוך שנה, שנתיים, חמש, עשר, עשרים וחמישים שנה - כולם התבררו כלא יותר מווערטלאך חסרי-בסיס, וכל אברך רציני וחושב מבין, כי המציאות מחייבת אותנו לשנס מתניים ולהתמודד עם מצב חדש זה, בו הגלות מאחורינו, חזרנו להיות עם החי על ארצו, ומי שמעט מתעמק יותר מבין גם את העתיד המזהיר העומד בפתחו.

בל ניתן לקטנות המוחין להשתלט על הלך המחשבה שלנו. המציאות של שלטון הליכוד אפשר לנו לפסוח על שתי הסעיפים, להנות מהשפע האדיר של המדינה ולרטון על המציאות הרוחנית, אף שעולם התורה לא פרח כמו בימינו

אשר חפצים, מייחלים, מקווים ומשתוקקים להקים כאן את מלכות ה' במלוא הדרה. יותר ויותר יהודים מבינים, כי החלום בן אלפיים השנה, אשר במשך מאות שנים היה נחלתו של סידור התפילה ושל החלומות הרחוקים - חלום זה הופך להיות מציאות ברת-השגה. ישנו תהליך מתמיד של התפכחות ממצב של תיקון חצות וסיפורי ערגה על ארץ-ישראל של ימות המשיח, למצב בו ניתן להביא את הגאולה בחיי המעשה תוך נקיטת פעולות ארציות הכרחיות. אחר אלפיים שנות פרוד בין שמים לארץ, בין קודש לחול, בין כיסופים לחיי המעשה, אותה מחיצת ברזל המפסיקה בין ישראל לאביהם שבשמים מתחילה להנמס, שמים וארץ חוזרים להתחבר, ההשתוקקות הופכת להתממשות המאוויים והרעיה העלובה והעזובה פושטת את בגדי אלמנותה ולובשת בגדי עוזה, לובשת מחלצות של קדושה.

זהו התהליך החברתי המשמעותי ביותר שרוחש מתחת לפני השטח במדינת ישראל,

זהו התהליך החברתי המשמעותי ביותר שרוחש מתחת לפני השטח במדינת ישראל,

בארץ-ישראל היום ישנם מאות אלפי יהודים, מאות רבות של אלפים, אשר חפצים, מייחלים, מקווים ומשתוקקים להקים כאן את מלכות ה' במלוא הדרה. יותר ויותר יהודים מבינים, כי החלום בן אלפיים השנה, אשר במשך מאות שנים היה נחלתו של סידור התפילה ושל החלומות הרחוקים - חלום זה הופך להיות מציאות ברת-השגה

המשך התגשמות נבואות חזון ישעיהו

שהולכים הימים ונוקפים, מורגש שמתקיים כאן תהליך של התגשמות המשך מקראות הנבואה בענין תקומתה הרוחנית של עם ישראל לאחר קיבוץ גליות, כמו שנאמר: "וְאָשִׁיבָה יְדֵי עֲלֹן וְאָרְרָךְ כְּכֹדֶן וְאָסִירָה כָּל-בְּדִילֶיךָ, וְאָשִׁיבָה שְׁפֹטֶיךָ כְּכֹרַשְׁנָה וְיַעֲצִיבְךָ כְּבַתְחֻלָּה" (ס"ו-ס"ז). ועינינו תיחלנה להשלמת תקומת קומתו הרוחנית של עם ה', עד שיאמר עליו הכתוב: אֶחָרִיכֶן יִקְרָא לָךְ עֵיר הַצְּדָק קְרִיָה נְאֻמָּה' (ס"ט).

במאמר הבא נבאר את המשך דברי הנביא בפרק זה ובפרק הבא, ואז נראה כי דברי רבותינו, כי הישועה הגשמית המובטחת בחזון זה תגיע טרם יתגשמו היעודים המופלגים של הגאולה השלמה עליהם התנבאו כל הנביאים, שבכללה היא ביאת המשיח, בנין ירושלים והמקדש, והתגלות כבוד ה' המופלאה העתידה לבוא בגאולה השלמה. כפי שאכן ארע בימינו, שהתנוצצות ישועתנו הגשמית החלה בטרם ביאת המשיח ובנין ירושלים המקודשת והמקדש.

באו המון העם, אשר רובם ככולם לא הכיר את האידיאולוגיה הרוויזיוניסטית שעליה הושתתה תנועת החרות, כך שלמעשה – היה זה חלק קטן יחסית בעם, חדרור אמונה, אשר הצליח ללכד סביבו את השאר, להביא את ההמונים ולהחליף את השלטון.

כיום אנו עומדים במצב דומה, אך טוב בהרבה. החרדים לדבר ה', החפצים במדינת הלכה, מהווים אחוז דומה כיום לאלו שהרכיבו את 'חרות' אז. רבים רבים הם אלו, הנמצאים במעגלים השני והשלישי. יהודים מסורתיים בעלי לב יהודי חם, יהודים שנמאס להם מהאויב הערבי ומהשמאלנות שאוכלת כל חלקה טובה, אנשים שמאסו בפוליטיקאים הצבועים מכל המפלגות, ועוד חלקים נרחבים בעם, שאינם מחויבים לשום גוף אחר. אם נשכיל להתעלות מעל הפרטים השוליים שמאפיינים כל-יך את הפוליטיקה הקטנטנה, נוכל ליצור כאן כח אדיר, שיסחוף את הרבים. נבוא בפני העם עם עמדה ברורה ונדרוש ממנו הכרעה – האם אנו עם ה', או חלילה גוי ככל הגויים, טמא ככל הטמאים. נוכל לכרות שוב אמנה כבימי עזרה ונחמיה, וכל הנבדל מעמי הארצות והנלוה אל ה' יהיה שותף למהפכה הגדולה.

זה נשמע מפחיד לאנשים מסוימים. יהיו גם כאלו שיצביעו על כך, שדווקא הפרוד בקרב הציבור החרדי מגביר את כוחנו הפוליטי. יבואו אנשים ויעירו, שש"ס התחזקה דווקא משום הנושא העדתי, שלא יכול לקבל ביטוי במפלגה שמאחדת את כל יראי ה'. יהיו שיוכיחו, שבכל פעם שחל פילוג בתוך הציבור – אם בתשמ"ט בין אגודה לדגל, אם בעיריית ירושלים בתוך הציבור הליטאי, ואחר-כך שוב בין אגודה לדגל, ואם בבני-ברק בשעתו בציבור הספרדי ואם בכל

מאז יחי חזקיהו מלך יהודה. היא אפשרה שלנו להתחמק מהחוב המוטל עלינו לכונן את בית חיינו ולהקים את מלכות ה', כאשר מאידך יש ממשלה שמספקת לנו תקציבים ואף מעמידה פנים של חצי זקיפות קומה לאומית מול האומות.

דווקא עלייתה של קואליציה השנאה והטומאה, ההרס והביזוי לקודשי ישראל, קואליציה שונאי ישראל ושונאי התורה – היא שצריכה לרענן בקרבנו את האמתות היסודיות, שחיובות לעמוד ביסוד ההתנהלות הציבורית של יראי ה'.

זהו הזמן הנכון לשים בצד את המחלוקות והחילוקים שבינינו, להבין כי היעוד האדיר שעומד לפנינו וגובר בחשיבותו על כל נושא אחר, ולאחד תחת קורת גג אחת – הן פוליטית והן מבחינות נוספות

– את יראי ה' החפצים בכינון מלכות התורה בארצנו. מהלך כזה עשוי להיות המהלך החשוב ביותר שנעשה בתולדות עמנו בעת החדשה! אם כלל יראי ה' החפצים במדינת התורה יתאחדו ויהיו כח פוליטי חזק ומאוחד, אזי אין ספק שרבים מבני העם שבשדות, אלו שיש להם זיקה חזקה למסורת ישראל ומרגישים גאווה ביהדותם – אין ספק שרבים מהם ינהו אחר ה', כפי שמצינו בזמן שמואל הנביא – "ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל בית ישראל אחרי ה'" (שמואל ב' 16:3).

בזמן המהפך של תשל"ז, כשבגין עלה לשלטון, הייתה תנועת החרות המקורית – ירושתה של מחתרת האצ"ל – תנועה קטנה למדי, בעלת חזון ומעוף אך ללא יכולת להתמודד על תמיכת ההמון ולזכות באמון רוב העם. בגין הקים אז את תנועת הליכוד, אשר מלבד 'חרות' כללה קבוצות קטנות נוספות, אשר הסכימו להסתופף בצלו. אחר שנוצר גוף גדול וחזק יותר,

הלואי וממשלת האחדות, אכן תאחד את כולנו מחדש. תאחד אותנו לא רק ברצון להנות כמה שיותר מקופת המדינה, אלא בכאב אמיתי על כבוד שמים המחולל כאן מזה שנים.

הלואי וממשלת השינוי הזו, תגרום לנו להתעורר, להבין שאנחנו עדיין בגלות. לא גלות הגוף, אלא בעיקר גלות הנפש. לא גלות בכפיה, אלא בעיקר גלות מרצון.

הלואי והשנאה של ליברמן, לפיד וחבריהם לכל ערך יהודי תעורר את הציבור שלנו, עד שיהיה אכפת לנו מחדש, עד שנרגיש שזה כואב לנו באמת.

הלואי והיהדות החרדית תפנים כבר, שלא די לנו להיות מאוחדים תחת מסגרת פוליטית, אלא צריכים אנו להיות מאוחדים בצורה מהותית יותר, בצורה שלא נועדה רק להישרדות, אלא להעמדת קיומנו בצורה תקינה.

הלואי וממשלת השמאל תמנה כמה שיותר שופטים ליברלים, עד שנפסיק לחלום על 'תיקון' מערכת המשפט, ונתחיל לחלום על החלפת המערכת המשפטית.

הלואי ומדיקי הכיפות הקטנות על עורפם, יגיעו כבר למצב, שלא יאפשר להם יותר לרקוד בחתונות מעורבות. או שאתם יהודים, או שאתם ישראלים. או שמעניין אתכם יהדות, או שמעניין אתכם כבוד וכלכלה.

הלואי וממשלת הבוגדים הנשענת על עכו"מים ועקומים, תביא את הציונות הדתית להכרה, שכבר מזמן מערכות השלטון כאן, אינן ראשית צמיחת גאולתנו.

והלואי ובשעה שנחזה בנפילתה של הממשלה ההזויה הזו, יפלו יחד איתה עוד כמה מסגרות חלומות ואידאות, שאילולי נפילתם, לא יוכלו לבנות כאן שום דבר חדש. ■

מקום אחר – תמיד יצאו שני הצדדים מורווחים והצליחו למקסם את הכח. ואני אומר, שאת זה בדיק מחובתנו לשנות!

לבושתנו ולחרפתנו, הציבור שלנו הורגל לחשוב, שככל שה'יריב' הוא יותר קרוב, הוא יותר מהציבור שלנו – כך מצוה רבה יותר לצאת למערכה! בשביל להלחם בשונאי ה' לא צריך להתאמץ מדי. אבל על כל חילוק בין תתייזמים בתוך הציבור החרדי מצוה למסור את הנפש. אם נשנה את הגישה במאה ושמונים מעלות ונבין, כי בתוכנו עלינו להתאחד ולאהוב זה את זה [על הדרך גם ננצל מכמה וכמה איסורי תורה] ואילו באויבי ה' – בשמאל, בערבים, במתיוונים – בהם עלינו להלחם בכל הכח – אזי נגלה, כי שם ה' מתאהב עלידינו, ובנקל אפשר לקבל שלושים מנדטים ויותר, בדרך להפיכת השלטון והקמת מדינת התורה המיוחדת.

אולי דווקא עכשיו, זהו הרגע להתעלות, להבין מה חשוב באמת, להניח בצד את האינטרסים הקטנוניים, להגביה את קומתנו, לערוך מהפכה מושגית בתוכנו, ולכונן את מפלגת נאמני ה', אשר שאיפתה המוצהרת היא המלכת ה' על כל הבריאה, הקמת מדינת התורה בכל רחבי ארצנו וסילוק האויבים מקרבנו. אז נראה, כי כינון בית מקדשנו אף הוא אינו עוד משאלת לב מעולם האידיאות הבלתי־מושג, כי אם מטרה ממשית הניתנת להשגה, ובידינו הדבר!

האם נתעלה? האם נכיר בגודל השענה? האם נהיה ראויים? ימים יגידו...

אצרף בזאת מכתב קצר שהגיע למערכת מאחד הקוראים

כולם אומרים אוי, ואני אומר הלואי.

הלואי וממשלת השינוי אכן תביא שינוי, שינוי אצלנו, שינוי אמיתי, שינוי עמוק, שינוי מהותי.



צפת פתאום תבנה

הרב מאיר גולדמינץ

לא בכדי, התחושה הטבעית של רוב בני ארץ ישראל היא, שהביטוי 'נסיעה לקברי צדיקים' משמעו נסיעה לגליל לשאת תפילה על קברי רבותינו, כשבמרכז נמצאת העיר צפת וסביבותיה.

עשרות רבות של תנאים ואמוראים קבורים סביבה. רבות ממשניות התנאים ודברי האמוראים בעלי תלמוד ארץ ישראל נלמדו בהריה, וסודות הזוהר ובעלי הקבלה אופפים אותה.

אכן, לא בכדי נבחרה צפת למשכנם של רבים כל כך מגדולי ישראל, והיא זכתה להיות אחת מ'ארבע ערי הקודש'.

צפת בשבת ישראל על אדמתם

ראשיתה של העיר צפת אינו ברור. בלב צפת שוכנת מצודת צפת. על פי הארכיאולוגים ישנם במקום ממצאים אף מהתקופה הכנענית, אך בתנ"ך העיר צפת אינה מוזכרת^[*]. היא היתה

[*] העיר צפת המוזכרת בספר שופטים א' יז, היא כנבג,

צפת - מילה בת שלוש אותיות שחופנת בתוכה כל כך הרבה! רק הזכרת שמה של העיר צפת מעוררת רגש מיוחד בלבו של כל מי שאי פעם ביקר בה. רוח הגליל הנושבת סביבה, האוויר המיוחד הנמצא בה, הר מירון במערבה, והכנרת למרגלותיה במזרחה, מול הרי הגולן הנראים באופק, והרי הגליל מלאי ההוד הסובבים אותה. כל אלו יוצרים פסיפס רוחני מיוחד של אירא דארץ ישראל הספוג בקדושה.

אינן ספק, כי רוח מיוחדת אופפת את המקום. רוח של סוד וקדושה. סיפורי העיר צפת נוסכים בה נופך מיוחד. קול התורה של הבית יוסף ורוי התורה של האר"י יחד עם הוד הזוהר המאיר בה מהר מירון הסמוך, משפיעים ניחוח של קדושה ברחובותיה.

העיר העתיקה של צפת, בית העלמין הרווי בקברי צדיקים, מקווה האר"י, מעיינות הטהרה שסביבותיה - כל אלו נותנים את רישומם על כל המבקר בעיר צפת, גם אם הוא חי את חי החולין שבה.



תקופת הגלות

במהלך שנות הגלות התקיים ישוב יהודי דל ומקרטע בצפת. נוסעים שבקרו בארץ ישראל בתקופות קדומות מתארים, כי ישנו ישוב יהודי בצפת, ואף מספר תלמידי חכמים גרים בה. בימי מסעות הצלב והשלטון הצלבני בארץ ישראל, עברו יהודי צפת תקופות לא קלות, כמו בכל מקום בו עברו הצלבנים. אך נראה, שהישוב היהודי בצפת השתקם מאותם קשיים, וסביר להניח שהיתה רציפות יהודית בצפת כמעט לאורך כל תקופת הגלות.

תקופת הזוהר של צפת

זוהרה של צפת, כבודה ומעמדה המיוחד, הגיע עם בואם של החבורה הנפלאה של הבית יוסף, האר"י, רבי שלמה אלקבץ, רבי אליעזר אזכרי, רבי משה אלשיך, הרדב"ז, הרמ"ק, המבי"ט, מהר"י בי רב, רבי חיים ויטאל, ועוד רבים וטובים מהמיוחדים שבגדולי ישראל. מן הראוי היה לכתוב על כל אחד מהם בהרחבה יתרה, ונאלץ במעט המקום שיש לנו כאן לטעום מהרוח הגדולה שהובילה אותם והביאו אתם לעיר צפת.

בנחלת שבט נפתלי, ומכאן שגם אם היה בה ישוב יהודי בזמן בית ראשון - היא חרבה יחד עם ערי ישראל לקראת סוף תקופת מלכות ישראל. בספר מלכים (ב טו כט) מבואר, כי גלות שבט נפתלי קדמה לחורבן שומרון בכמה שנים - "בימי פֶּקַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בָּא תְּגַלַּת פְּלֹאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת עֵינָן וְאֶת אֶבֶל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת יְנוּחַ וְאֶת קֶדֶשׁ וְאֶת חֲצוֹר וְאֶת הַגְּלָעָד וְאֶת הַגְּלִילָה כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיְגַלֵּם אֲשׁוּרָה".

בימי בית שני לא ברור מה היה בצפת. אך עם חורבן הבית ודיכוי מרד ברכוכבא עקרו לגליל רבים מקהילות ישראל שביהודה. אחד המקומות שאליו עקרו משמרות הכהונה היתה צפת. בקינה "אֵיכָה יִשְׁבָּה חֲבַצְלֵת הַשְּׁרוּן", הקינה שאנו אומרים בתשעה באב על עשרים וארבע משמרות כהונה, מוזכרת צפת במילים הבאות - "לֹא לְמָרוֹם עֵינַי צָפַת. וְכִסֶּף עַל חֶרֶשׁ חֲפַת. וּבַחֲזוֹק מוֹסֵר הֶרְפַּת. וְנִהְרַס וְנִלְפַת. כֹּהֵן צָפַת".

בנחלת שבט שמעון, כמבואר בפסוק עצמו - "וַיֵּלֶךְ יְהוֹנָדָה אֶת שְׁמֵעוֹן אָחִיו וַיְכֹּחַ אֶת הַכְּנַעֲנִי וַיּוֹשֶׁב צָפַת וַיַּחְרִימוּ אוֹתָהּ וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר חֶרְמָה".



רבי יוסף קארו - עמוד התורה

סיפור עלייתו של רבי יוסף קארו הוא מופלא ביותר.

רבי יוסף קארו נולד בעיר טולדו שבספרד בשנת רמ"ח. כשהיה בגיל ארבע שנים, גורש מספרד ביחד עם מאות אלפי יהודי ספרד בגרוש המפורסם של שנת רנ"ב [1492 למנין הגויים]. משפחת קארו עקרה לליסבון - עיר הבירה של פורטוגל השכנה. משם שוב גורשו היהודים בשנת רנ"ז, ומשפחת קארו שוב נטלה את מקל הנדודים, כאשר יוסף הילד היה בגיל תשע. רבים מיהודי ספרד התפזרו בארצות האימפריה העות'מנית^[*], ומשפחת קארו עברה לגור בערי טורקיה. כשגדל רבי יוסף קארו, הוא שמש כמרא דאתרא של מספר קהילות, עד שבגילוי מופלא קבל יחד עם חבריו הוראה משמים לעלות לארץ ישראל.

העלייה לארץ ישראל

הישל"ה הקדוש מספר, שבלייל שבועות ישבו בני החבורה הקדושה ללמוד תורה. היה להם סדר לימוד, תיקון ליל שבועות, והם לא נתנו אשמורה לעיניהם ולמדו תורה במשך כל הלילה [וגם כל היום שלמחרת, וגם בלילה שאחרי, ליל יום טוב שני של גלויות].

תוך כדי לימודם, באמצע לימוד המשנה, נשמע קול היוצא מפיו של מרן הבית יוסף, המשבח ומעודד אותם על לימודם, וכמה נחת רוח יש לקב"ה בשמיעת קול תורתם - "שמעו ידידי המהדרים מן המהדרים, ידידי אהובי שלום לכם, אשריכם ואשרי ילדתיכם, אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחם לי, ואני מושלכת בעפר חובקת אשפתות, ועתה החזרתם עטרה ליושנה. התחזקו ידידי התאמצו אהובי שמחו ועלצו. ודעו

[*] יש לציין, כי הקהילה הראשונה שהגיעה ארצה ממגורשי ספרד התישבה בחברון, והם שהקימו את הקהילה הספרדית בעיר.

כי אתם מבני עליה, וזכיתם להיות מהיכלא דמלאכא, וקול תורתכם והבל פיהם עלה לפני הקב"ה ובקע כמה אווירים וכמה רקיעים עד שעלה, ומלאכים שתקו, ושרפים דממו, והחיות עמדו וכל צבא מעלה להקב"ה שומעים את קולכם... לכן בני, התחזקו ואמצו ועלצו באהבתי בתורתי ביראתי. ואלו הייתם משערים אחד מאלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות מהצער אשר אני שרויה בו, לא הייתה נכנסת שמחה בלבכם ולא שחוק בפיכם, בזוכרם כי בסיבתכם אני מושלכת בעפר, לכן חזקו ואמצו ועלצו בני ידידי המהדרים, ואל תפסיקו הלימוד, כי חוט של חסד משוך עליכם, ותורתכם ערבה לפני הקב"ה. לכן עמדו בני ידידי על רגליכם והעלוני, ואמרו בקול רם כיום הכיפורים, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

לאחר שקיימו את אשר הצטוו, ואמרו בקול רם 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', נשמע הקול שוב והוסיף -

"אשריכם בני, שובו אל לימודכם ואל תפסיקו רגע, **ועלו לארץ ישראל, כי לא כל העתים שוות,** ואין מעצור להושיע ברב או במעט, ועיניכם אל תחוס על כליכם, כי טוב הארץ העליונה תאכלו, ואם תאבו ושמעתם טוב הארץ ההיא תאכלו. לכן מהרו ועלו, כי אני המפרנסת לכם ואני אפרנסכם, ואתם שלום ובתיכם שלום וכל אשר לכם שלום, ה, עוז לעמו יתן, ה, יברך את עמו בשלום".

בליל יום טוב שני של שבועות, כאשר למדו שוב בלילה, והפעם במנין, שוב נשמע הקול, גילה להם סתרי תורה, שבח אותם על תלמודם, ושוב הוסיף את הקריאה לשוב לארץ ישראל.

הקריאה ששמעו רבי יוסף קארו וחבריו לא היתה סתם 'עלו לארץ ישראל', אלא **'עלו לארץ ישראל, כי לא כל העתים שוות'**. יש הזדמנות להקים את השכינה מעפרה, והיא תלויה בעליית עם ישראל לארץ ישראל. וגם אם בהתחלה יעלו מעט, מי יודע, אולי ימשכו את כלל ישראל אחריהם. "כי אין מעצור לה' מלהושיע ברב או במעט".

רבי יוסף קארו עזב את בני קהילתו ואת משרת רבנותו, עלה לארץ ישראל, והתישב בעיר

אותם לצור מחצבתם. על-מנת להציל רבים מהיהודים שבצוק העיתים והזמנים נאלצו לחיות כנוכרים, רצה רבי יוסף קארו לחדש את הסמיכה.

נימוק נוסף היה פסיקת הלכה לכלל ישראל. במהלך הדורות מאז חתימת התלמוד, נחלקו חכמי ישראל בנושאים רבים, והתורה נהפכה לכמה תורות כפי מנהג המקום. כדי לאחד את כלל ישראל למנהג אחד ולפסק דין אחד, רצה הבית יוסף להקים סנהדרין שתהיה הסמכות ההלכתית המכריעה עבור כל העולם היהודי.

הנסמך הראשון היה רבה של צפת מהר"י בי רב. הוא הספיק לסמוך ארבעה מתלמידיו: רבי יוסף קארו, רבי משה מטרנאי (המנ"ט), רבי משה קורדוברו (המ"ק) ורבי יוסף סאגיס. בסופו של דבר, חלק מחכמי ארץ-ישראל, ובראשם רבי לוי אבן חביב, רבה של ירושלים, חלקו על חידושו של הרמב"ם והתנגדו לחידושו הסמיכה, ולא הוסמכו חכמים בדורות הבאים.

כתיבת השלחן ערוך

אמנם את חלומו על הקמת סנהדרין לא הצליח רבי יוסף קארו להגשים, אך את הרצון לסכם את השיטות מאז חתימת התלמוד ולפסוק הלכה אחידה לכלל ישראל, התאמץ הבית יוסף לקיים מכוחה של ארץ ישראל גם בהעדר סנהדרין. "כי מציון תצא תורה" אמר דוד המלך, וכבר פסק הרמב"ם, כי כוחה של סמכות ההוראה לכלל ישראל הוא מכוחה של ארץ ישראל. כך נכתב בצפת ובכפרים שסביבתה ספר ההלכה המרכזי של העם היהודי בחמש מאות השנים האחרונות, הלא הוא השלחן ערוך. זהו ספר הלכה מוסכם [כמעט] על הכל, ויהודי המקיים הלכה כתקנה נקרא בפי הציבור 'יהודי של שלחן ערוך'.

לימים, הוסיף עליו הרמ"א את מנהגי אשכנז. הוא הקפיד לא לכתוב ספר נוסף, אלא כהגהות על השלחן ערוך. בכך חידד הרמ"א, כי למרות

צפת. שם הוכר כאחד מגדולי הדור, ומונה להיות כראש וראשון לרבני ודייני צפת.

חידוש הסנהדרין

בשנת רצ"ו, כשהיה רבי יוסף קארו בן ארבעים ושמונה שנים, עלה לארץ ישראל עם בעירה פנימית לקדם כל מה שאפשר.

אחת המשימות שהוא ראה לעצמו כמטרה היתה לחדש את הסמיכה ואת הסנהדרין. הרמב"ם כותב, שאם כל חכמי ארץ ישראל יחליטו לסמוך, אזי תחזור הסמיכה לישראל, והוא יהיה סמוך, על כל המשמעות ההלכתית והתוקף של חכמים סמוכים בישראל. רבי יוסף קארו לא שקט על השמרים, והתחיל לארגן את חכמי ארץ ישראל לחדש את הסמיכה.

כמה סיבות היו לדבר -

הסיבה המרכזית היתה הצלתם הרוחנית של אנוסי ספרד, והשבתם לעם ישראל.

כידוע, רבים מיהודי ספרד חיו כאנוסים. מאחר ונאלצו לחיות כנוצרים כלפי חוץ, הרי משום פיקוח נפש, עברו על איסורים שיש בהם איסור כרת. רצה הבית יוסף לחד את הסמיכה, כדי שתהיה סמכות לעונשי בית דין, ויהיה אפשר להלקות אותם ל"ט מלקות. על-ידי מלקות בית דין, נציל את האנוסים מידי עונש כרת, כדברי המשנה - "חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתם" (מכות ג ע"ו).

בנוסף, מאחר והאנוסים לפחות כלפי חוץ עזבו את עם ישראל, חלקם במשך השנים אבד לאומה^[*], צריך סמכות של סנהדרין כדי להשיב

[*] עד היום ישנן בספרד, בפורטוגל ובדרום אמריקה קבוצות השומרות מנהגים יהודים כסתר. ככל הנראה מדובר בצאצאי האנוסים, אשר מצפים לגואל ששייבם לעם ישראל.

להעמיד את תלמידיו - 'גורי האר"י' - ובראשם רבי חיים ויטאל, שעליהם כל בית ישראל נסמך בגילוי תורת הסוד. ללא ספק, החבריא קדישא של הבית יוסף, האר"י, הרמ"ק [שהיה רבו של האר"י], רבי חיים ויטאל ושאר גורי האר"י, מהווים מקור השראה לאומה כולה לעולמי עד, ונתנו לצפת את מקומה המיוחד כאתר מארבע ערי הקודש.

רבי שלמה אלקבץ - עמוד התפילה והגאולה

אי אפשר לכתוב על צפת בלי להזכיר את משורריה הקבליים ובראשם רבי אליעזר אזכרי ורבי שלמה אלקבץ.

שני גדולי עולם אלו כתבו ספרי קודש רבים בכל מקצועות הפרד"ס - בפשט וברמז, בדרש ובסוד, בהלכה, באגדה ובקבלה - אך פרסומם בא להם בשירים שכתבו: רבי אליעזר אזכרי את "ידיד נפש", ורבי שלמה אלקבץ את "לכה דודי".

בתקופה נפלאה זו, של האר"י וגוריו, של תחילת גילוי סודות הקבלה, של השתפכות הנפש אל חכמת האמת, אל כיסופי נפש לקב"ה ולהקמת השכינה מעפרה, נכתבו תורות, שירים ופיוטים המעוררים את האהבה בין כנסת ישראל לדודה, ושני שירים אלו מבטאים נכמו גם רבים אחרים את החשק העצום לראות באור ה' בהגעת הגאולה.

הגהותיו וכתובת מנהגי אשכנז, כוחה של ארץ ישראל עמד לה להיות המקום בו אפשר לפסוק הלכה לאומה כולה.

האר"י הקדוש - עמוד הקבלה

בשנת ש"ל, כשהיה רבי יוסף קארו בן שמונים ושנים - חמש שנים לפני פטירתו - עלה האר"י הקדוש לארץ ישראל. האר"י נולד בירושלים בשנת רצ"ד, והתיתם בגיל צעיר מאוד. בילדותו, גלתה משפחתו למצרים, והוא עסק בתורה בנגלה ובנסתר, ונחשב לגדול מגלי רזין עילאין של תורת הקבלה. הוא זכה לרוח הקודש וללמוד תורה מפי אליהו הנביא.

עלייתו לארץ ישראל באה מתוך התגלות אהית ששם מקומו. כדי להבין באמת את סודות חכמת האמת, נדרשים אנו לקדושתה וטהרתה של ארץ ישראל, ולכן עלייתו ארצה היתה תנאי רוחני להמשך התעלותו בסודות התורה.

בנוסף, רווחה הדעה בין חכמי הקבלה, שכאשר יתגלו כל סודות התורה, ובעיקר חוכמת הנסתר, יהיה התיקון המלא ותבוא הגאולה. גם מסיבה זו רבים מהם עלו לארץ ישראל, לא רק לשם גדלותם הפרטית, אלא כהכנה רוחנית לגאולתם של ישראל ולהקמת השכינה מעפרה.

האר"י ז"ל עלה לארץ ישראל בגיל שלושים ושש, והספיק לחיות בה רק שנתיים עד מותו במגיפה בה' באב של"ב. בשנתיים אלו הוא הספיק

nachliel.org/video-series

A must see! Popular series of video clips featuring opportunities in Eretz Yisroel for American Chareidim -

The Nachliel Project has just released an exciting new clip about making a living in Eretz Yisroel!

A welcome addition to our first chinuch clip, showcasing four different boys yeshivos in Ramat Beit Shemesh.



Connecting Torah Jews with their Land

השיר 'ידיד נפש' עוסק בנפשי חולת שהגיע הזמן להסיר את בגדי הגלות וללבוש אהבה. כנסת ישראל רואה את עצמה 'חולת בגדי תפארת.

ובהמשך לא נחה דעתו, עד שהוא זועק - **'התעוררי, התעוררי,** פי כא אורף קומי אורי'. יש כאן אמונה ותביעה שהגיע זמן הגאולה, וכבר תמה השעה של 'אל תעירו ואל תעוררו, אלא "התעוררי, כי בא אורף".'



הקהילה היהודית הקבלית בצפת חיה את תחושת הגאולה, את התחושה הברורה שהגעתם לארץ ישראל היא תחילתו של קיבוץ גלויות, את דברי המגיד לרבי יוסף קארו - **'ועלו לארץ ישראל, כי לא כל העתים שוות'**, והשקיעו את כל נשמתם בקירוב הגאולה. לצערנו, כלל ישראל לא הלך בדרך, ולא הגיע יחד איתם לארץ-ישראל, וכך חמצנו את השעה.

תקופת זוהר זו היתה בחינת **"הנצנים נראו בארץ"**, שירי הכיסופים אולי הוסיפו גם את **'עת הזמיר הגיע'**, אך **'קול התור' עדיין לא נשמע בארצנו**.

הניסיון הבא להיות ראשית לקיבוץ גלויות נעשה גם הוא בצפת, על-ידי רבי מנחם מנדל מוויטבסק בעהמח"ס **'פרי הארץ'**, שעמד בראש עליית החסידים, ועל-ידי תלמידי הגר"א ובראשם רבי ישראל משקלוב בעהמח"ס **'פאת השולחן'**. על כך בע"ה - בגליון הבא!

אֶל גְּלִיל אֶל גְּלִיל אֶל גְּלִיל
אֶשְׁרֵי אֶרֶץ הַגְּלִיל.
כְּמִתָּה נִפְשִׁי לְךָ הַגְּלִיל.
אֶל גְּדוּלֵי צַדִּיקִים.
אֶל קְדוּשֵׁי תַמִּימִים.
מִגֵּן צַנָּה הֵם עַל אֲחִים.
חַיִּים הֵם בְּתוֹכֵנו.
מְרִים אֶת צַמְאוֹנֵנו:

עֲרַךְ שִׁלְחֹן לְעַמִּי.
יוֹסֵף הוּא נֹר תִּפְאָרְתִּי.
חֲדָשׁ הַכִּין הַצִּפְתִּי:

בְּזִכְרוֹתָ עֲמַד עוֹלָם.
מְרוֹמָם הוּא מְכֻלָּם.
נְסִים עָשָׂה לִי בְּזִכְרוֹת אֱהוֹב.

שִׁמְח לְעַם בְּשִׁירָיו.
לְכֵה דוֹדֵי לִירְאֵיו.
תִּמְנֹן שְׁלֵמָה בְּעַמּוֹ:

בְּזִכְרוֹתָ עֲמַד עוֹלָם.
מְרוֹמָם הוּא מְכֻלָּם.
נְסִים עָשָׂה לִי בְּזִכְרוֹת אֱהוֹב.

עֲלֵה אֲרֵי וּגְרִיו.
מִלְּשָׁה דִרְשׁוּ וְעֲנוּ.
אֶשְׁרֵי הַדּוֹר חֻזָּה פְּנִיו:

בְּזִכְרוֹתָ עֲמַד עוֹלָם.
מְרוֹמָם הוּא מְכֻלָּם.
נְסִים עָשָׂה לִי בְּזִכְרוֹת אֱהוֹב.

אהבה גדולה זו היא אהבת הדוד לרעהי והרעהי לדוד, האהבה עליה הושבענו 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ'. השיר כולו זועק **"אנא, אָנָּה, רְפָא נָא לָהּ, בְּהִרְאוֹת לָהּ נַעַם זִיּוֹף!"** אנא ה', רפא את החולי, השב את האהבה! רבש"ע, אם הגיעו קבוצת תלמידי חכמים לארץ-ישראל, אנו קוראים אליך - **"לראות בתפארת עוך"**, כי כבר הגיעה עת ה'תחפץ, הגיעה השעה לעורר את האהבה - **'מהר אָהב, כִּי בָא מוֹעֵד, וְחַנְּנוּ כִּימֵי עוֹלָם'**.

השיר "לכה דודי" מרומם אותנו אל קבלת שבת המלכה. יסודו בדברי הגמרא במסכת שבת קט. - **"רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא, אמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה. רבי ינאי לביש מאניה מעלי שבת ואמר, בואי כלה בואי כלה"**. כך בשני בתיו הראשונים - **'שמור וזכור' ו'לקראת שבת' - מעורר השיר את הרגש לקראת שבת המלכה. אך כבר בבית השלישי - 'מקדש מלך' - השיר מוביל אותנו אל הציפיה לגאולה, ליום שכולו שבת ומנוחה.**

מילות השיר, המיוסדות על פסוקי הנחמה של ישעיהו, קוראות לעם ישראל - **"התעוררי מעפר, קומי, לבשי בגדי תפארתך, עמי" - זוהי קריאה שכל כולה זועקת אמונה,**

וקי ה' יהליפו כח

בני הישיבות, האברכים וכלל יראי ה' מוזמנים לטיול הקיץ המיוחד של 'קדושת ציון', ביום רביעי י"ב מנחם אב ה'תשפ"א, בהדרכת הרב מאיר גולדמינץ שליט"א.

נוכה גם השנה להתחבר ברגלינו לרגבי אדמתה הקדושה של הארץ, עליה כרתנו ברית עם בורא עולם, נרצה את אבניה, נחונן את עפרה ונדבק בכל לבנו במי שצווה אותנו על ירושתה.

הטיול יתקיים על מהרת הקודש, בלי חששות של שמירת העיניים.

תוכנית הטיול בס"ד

08:30	איסוף בירושלים
10:30	הגעה לחומש; הסתובבות בחומש; הברכה הכתומה
12:00	טיול להר ליד חומש
14:00	נסיעה של כמה דקות ל"עין נקורה"
15:30	טיול רגלי מרחלים לתפוח
17:30	מערת תפוח - מערת נטיפים (מלאה בבזל, יש לתת תשומת לב לבגדים)
18:30	תפילת מנחה באביתר
19:30	חזור לירושלים

ההרשמה אך ורק ברכישת כרטיס מראש לטיול במחיר 100 ש"ח

ההרשמה בדוא"ל מוכרות קדושת ציון KDST.OFFICE@GMAIL.COM או באמצעות השארת הודעה במל" 079-5383396 שלוחה 2. ויחזור אליך עד גמר הכרטיסים

שינויים אפשריים

קום התהלך בארץ לארצה

ולחבה כי לה אתננה: